

ZSIDÓ NAPILAP

Ara 5 lej
Director-Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő, Adminisztrátor delegat si girant responsabil-Felélő igazgató: Schwartz Endre, Proprietar-Tulajdonos: Frateritas S.A.R. de Editura. Registrul publicatiuniiilor periodice No. 43. Dos. 898. 1938. Tribunalul Cluj, Sectia III.
Szombat, március 18.
1939-5699. Adar 27.
XXII. évfolyam, 64. szám.

Taxa postala piatita in num. No. 244716/929.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Baron L. Pop
10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél-évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 2, negyedévre 6, fél-évre 12, egészévre 20 dollár. — Hirdetések díjszabás szerint. — Az „UJ KELET” a transilvianiai és romániai zsidóság egyetlen napilapja. Cikkeink utányomását csak a törvényes megjelölésével engedjük meg.

London és Párizs közös tiltakozó jegyzéket intéznek Berlinhez

Prágában kiadták az első zsidó-ellenes rendelkezéseket. Londonba rendelték Henderson berlini angol nagykövetet. Egy angol képviselő Anglia, Franciaország és Oroszország szoros együttműködését javasolta a délkelet-európai államokkal

Diktatórikus hatalmat kért Daladier a francia parlamenttől

LONDON, március 17. A mai nap eseményei a külföldi reakció kikristályosodását jelzik a Közép-Európában történt események kapcsán. London, Párizs és Washington csak most oszodik fel a meglepetésből, amelyet a német birodalom újabb, váratlan csinyje váltott ki. A nyugati demokráciák láthatóan nem voltak felkészülve a fondorlatra és kétségtelen, hogy úgy a sajtó hangja, mint a kibontakozásban levő politikai törekvések úgy erélyben és elhatározásban különböznek az eddigi reakcióktól. Párizsban és Londonban is nemzeti koncentráció létrehozásában és a hadfelszerelés erőteljes fokozásában látják az első feleletet a német politikára és a jelek szerint a közeli napok eseményei jelentős ettolódást fognak maguk után vonni a Nyugat kül. és belpolitikájában egyaránt. Ettől függ a kisebb államok magatartása is, amelyeket ugyancsak válaszul elé állítanak a történelem.

Göring nyilatkozik Csehország bekebelezéséről

London, március 17. Ward Price, a Daily Mail szerkesztője, beszélgetést folytatott Göring marsallal, aki az angol újságrónak az utóbbi napok eseményeiről a következőket mondotta:
— Csehország és Morvaország a német birodalom kereteibe fognak tartozni és a birodalmi kormány protektorátusa alatt fognak állani.

Szlovákia nem lesz tagja a német birodalomnak, hanem a birodalmi kereteken kívül ugyancsak német protektorátus alá kerül.

A kettő között az a különbség, hogy Szlovákiának meg lesz a teljes függetlensége, míg a cseh tartományok önkormányzatát a birodalom fogja ellenőrizni. Szlovákiában csak abban az esetben fognak német helyőrségeket felállítani, ha azt a szlovák kormány kérni fogja. A Szlovákiának külső támadással szembeni megvédésére vonatkozó tervek részleteit még nem dolgozták ki. Németország piaca egyébként fel tudja venni Szlovákia összes termékeit.

— A Reichsprotector személyét ma fogják nevezni és ezt a nyilvánossággal közölni. Eseményem szerint mindenki a legjobbnak fogja találni a választást.

Sokkal szélesebb önkormányzatot fognak adni a cseheknek, mint amilyent ők adtak a szudétáknak.

A csehek szabadon közlekedhetnek a birodalomban és letelepedhetnek annak bármely részében. A birodalom támogatni fogja a cseh kormányt abban, hogy nemzeti szocialista mintára társadalmi intézményeket teremtsen és fejlesszen.

A csehek nem lehetnek a német hadsereg tagjai

— Cseh- és Morvaországban a rendőrség lesz az egyedüli karhatalmi erő, amely csehekkel fog állni. A német hadseregbe nem veszik be a csehek.

— Néhány tervünk megvalósítására már rendeletet adtunk ki és ezeknek révén rövidesen meg fog szünni a jelenlegi munkanélküliség Cseh- és Morvaországban.

Göring végül kijelentette, hogy véleménye szerint a körülmények folytán elkerülhetetlen volt a cseh tartományok bekebelezése. A Führer egyébként nem változtatta meg azon régebbi szándékát, hogy a német birodalomhoz való csatlakozás jogát csak a német faj lakosságának tartja fenn

és ennek megfelelően Németország nem fogja megkivánni a nürnbergi zsidótörvényeknek Cseh- és Morvaországban való alkalmazását a csehek részéről.

De csak a német lakosságra lesz kötelező, a zsidók és a csehek továbbra is házasodhatnak egymás között.

„Németország nem készült az annexióra”

Arranézve, hogy Németország milyen hasznot húzott a cseh területek bekebelezéséből,

Göring odanyilatkozott, hogy nem nagy hasznuk van a cseh repülőgépekből, amelyek silányabb minőségűek, mint a németek gyártmányai. Németországot néhány repülőgépgyár elnyerése érdeklí leginkább. Göring azt is kijelentette még, hogy Németország nem tett hosszabb előkészületeket az annexióra. Ő maga csak szombat reggel szerzett tudomást arról, hogy a csehszlovákiai helyzet német beavatkozást tesz szükségessé.

„Volosin elkésett” — mondotta Göring

London, március 17. Göring állítólag kijelentette Ward Price, a hírneves angol újságró előtt, hogy Németország nem emel kifogást Ruszinszónak Magyarországhoz való csatlakozása ellen. Volosin Göring szerint német

Hitler negyedórás telefonbeszélgetést folytatott Mussolinivel

Berlin, március 17. (Rador). A Reuter jelenti, hogy hírszerint a Führer negyedórás telefonbeszélgetést folytatott Mussolinivel, mielőtt elutazott volna Prágából.

A Daily Telegraph azt is tudni véli, hogy Németország ígéretet tett arra, hogy a cseh haderők felszerelésének felét átengedi Olaszországnak.

A német távirati iroda jelenti: Az olasz lapok nagy cimek alatt számolnak be a legutóbbi eseményekről és megállapítják, hogy a Róma-Berlin tengely új Európát terem. Evszázados történelmi helyzethez tér vissza Közép-Európa. A „Popolo di Roma” emlékeztet ez alkalommal Bismarck kancellár szavaira: „Aki Csehországot ura, Európá ura is.”

Hitler Brünben

Hitler pénteken déjben autón Brünben érkezett. A brünni német lakosság lelkes fogadtatásban részesítette.

Cáfolják a Hitler-Horthy találkozó híreit

Budapest, március 17. Egyes lapok azt is hírt közölték, hogy Hitler Prágából magához kérte volna Horthy magyar főkommandózt. Illetékes helyen közlik, hogy a magyar főkommandózt ilyen meghívást nem kaptott.

Pozsony, március 17. A német távirati iroda jelenti: A pozsonyi házakra kinttették a szlovák és kampószerkesztés zászlókat annak öröme, hogy Hitler védnöksége alá fogadta Szlovákiát.

A Szlovákia területén levő cseh tiszteteket és katonákat két héten belül cseh területre szállítják.

Ugyancsak a német távirati iroda jelenti: Illetékes helyen cáfolják a hírt, mintha Pozsonyban német katonaság állomásozna.

Prágában nem működhetnek többé a zsidó ügyvédek

Prága, március 17. A prágai ügyvédi kamara vezetőségét ma délelőtt rendkívüli ülésre hívták egybe. Az ülésen elhatározták, hogy a zsidó ügyvédeknek megtiltják hiva-

védelem alá akarta magát helyezni, de ezzel a kérésével elkésett.

Berlin nagy előnyökben akarja részesíteni Szlovákiát Csehországgal szemben

Az Havas berlini jelentése szerint a német kormány még nem hozott semmilyen határozatot arról, hogy fogja gyakorolni a protektorátust Szlovákia felett. Ebben a tekintetben újabb tárgyalások várhatók Hitler és Tiso között. Politikai körök azonban máris tudni vélik, hogy a szlovákiai protektorátus jelentős mértékben különbözni fog a cseh tartományok feletti fenhatóságtól. A szlovák állam szélesebb előjogok felett fog rendelkezni és szövetségi kapcsolatban fog állni a birodalommal. Ez mindenképpen enyhébb megoldás lesz, mint amelyet a cseh tartományokkal szemben alkalmaztak. Valószínű, hogy vámuinói és közös pénzügyiséget is teremtenek Szlovákia és a birodalom között. A szlovákok megtartanak saját hadseregüket és Berlin ellenőrzése mellett diplomáciai megbízottjaik is lesznek. Berlin láthatóan el akarja kerülni a különböző nemzetiségek megfélemlítését, amelyek a német „Lebensraum” felé igazodnak, hogy ilyen módon kibővítsék azt az államszövetséget, amely Szlovákia kapcsán a kialakulás stádiumában van most.

VILÁG TÜKRÉ A zöld hadjárat

A palesztinai kolonizáció egyik legfőbb problémája az erdők és zöld ligetek hiánya. Amióta a cionista telepítés kezdetét vette az országban, a legnagyobb gondot fordították az elkarszatosodott, kopár hegyek befásítására. Hogy milyen jelentősége van az ország befásításának, azt mutatják azok az erőfeszítések, amelyeket egy másik földközítengeri állam, Görögország tesz most ennek érdekében. Nagyon érdekes és tanulságos tehát számunkra mindaz, ami ezen a téren Görögországban történik.

Athén a legutóbbi hetekben a „zöld hadjárat” jegyében állott. Nagy-Athén kormányzójának, Kotzias miniszternek a vezetése alatt, akitől az eszme eredt, csak magában Athénban és környékén 320.000 facsémét ültettek el. Kotzias propagandájának eredménye ez, mert valamennyi csemete ajándék volt, vagy fa alakjában, vagy pedig 50 drachmas papírpénzben. Minden ajándékozónak jogában áll az általa ajándékozott fára ráfüggeszteni névtábláját.

Most már csaknem valamennyi athéni-nak meg van a maga fája s a tulajdonosokat Kotzias miniszter rádiószóval a fák ápolására is felkérte. Így azt remélik, hogy a kék Égei tenger fehér városa néhány év alatt zöld város lesz és a hosszú, forró nyarak idején a lakosok az uccákon és tereken a 320.000 fa árnyékában védelmet találnak a könyörtelen napisten, Apolló ellen.

Athén fásításának alkalmán felmerült újra a régi probléma is: Görögország beerdősítése. Hogy az a rablógazdaság, melylyel Görögország erdőit, lehet mondani, évek óta irtották, milyen károkat jelent az ország számára, olyan igazság, melyet valamennyi görög kormány elismert és hangoztatott. Az is igaz azonban, hogy a többnyire rövidéletű parlamentáris kormányok soha nem végeztek nagyvonalú, rendszerez munkát Görögország erdőszükségletének megszüntetésére.

A mai kormány, élén Metaxas miniszterelnökkel, elsősorban minden eszközzel azon fáradozik, hogy a még megmaradt erdőállományt megmentse a pásztorok és a parasztek pusztításától. Felvilágosító beszédek tartásával és szigorú büntetésekkel akarják megnyerni a népet az erdővédelem gondolatának.

A görög erdők legnagyobb ellenségei a kecskenyájak. Az általuk okozott pusztítás hatásában fölér egy állandó erdőégéssel. A kecskenyájak közelében egyetlen fiatal fa sem nő nagyra és lassan kivesznek a nagy fák is, mert a kecskék levergik a kérgeiket. Ezért a kormány elrendelte, hogy a kecskéket úgy kell kikötni, hogy ne érhék el a fákat s ne rághassák le a kérget, azonkívül egész nagy nyájak levágatását elrendelte a kormány s kárpótlásul birkákról gondoskodott.

Következményeiben szintén végetes a görög fákra gyantatartalmuk. A görög erdők legnagyobb része ugyanis gyantatartalmu fából áll. Minél mélyebb vágást metszenek egy fába, annál több gyantát ad. Ezt a tapasztalatot a gyantagyűjtők a legkönyörtelenebbül használják ki, aminek a következménye az, hogy a fák nagy sebeket keresztül elvéreznék és kipusztulnak. A kormány a gyantagyűjtők ellen is a legszigorubb törvényes rendelkezéseket hozta és a felvilágosító munkát ezen a téren is megindította.

Görögországnak a legutolsó statisztikai adatok szerint 24.065.017 stremma erdeje van, (1 stremma 1000 négyzetméter), még pedig körülbelül 17 millió stremma állami

(Folytatása a nyolcadik oldalon.)

ek

fejezte ki a törvényeljárás mindenét, ami ott gyminiszter tanács.

Semmalul írja: A romániai megbízottvárosból állandóan érül.

tegnap kihallgatás német, Adrien és Tellrieroer tőható megbeszélést

miniszter hosszasan királyi tanácsos.

francia képviselő-állásügyi reform-avaslat, mint ismerős helyett a lajstromozást irányoz elő.

balhasztását kérte, hogy a tervezet 20 szavazattal 280

szavazáért tovább

berlini ukrán sajtóman, az ukrán nem a következő hadi-krán-magyar front a vonaltól mintegy 2 kilométerre van, szavazáért tovább fo-

kéában, hogy mint essel illesse.

ök nem jelent meg a Tarcinius táblái a magánvadászt és a büntetését kérte.

nikon is kötelesek tenni

özöit — mert ha a polnának a zsidó ügyos visszaélésekhez

ésben elfogadta az ota, hogy a kereselem, amiért ünneprólitották fel és így irányuló védekezése azonban figyelembe ményeket és ezért a e szállította le.

k a zsidó-nynt

A magyar képviselő-iban megszavazta s avaslatát.

SPORT

Ágolt nyert Adelstein — román pár

asztali tenisz bajnok-özödek. A versenytt, amennyiben a nő az Adelstein-Kolozs-férfi gyest az angolann, a férfipárost a női egyest a cseh-vegyespárost a cseh nyerte.

g—Magyarország 2:2 rugómérkőzés. 30.000

és Lapkiadó R. T. Baron L. Pop 10. 18-60.

MPRIMAT

kelt!

tulajdonban, 5 millió magántulajdonosok kezén, a többi a községek és a kolostoroké, melyek régebben Görögország legnagyobb erdőtulajdonosai voltak. Feltűnő, hogy a magánerdők, amelyek pedig csak ötödreszt teszik az erdőállománynak, többet jövedelmeztek, mint a többi erdők együttevén. Ami azonban nem az észszerű erdőgazdálkodás, de a lelkiismeretlen kizsákmányolás eredménye.

Az ezidőszerű földművelési kormány kidolgozta terv szerint Görögország a mai napig kétszeresére akarja növelni erdőállományát. Az erdőültetés 20 millió stremmán történne, ami a szükséges új utakkal, berendezésekkel együtt 4 milliárd drachma költséget jelentene. Mivel a görög állam körülményei ez idő szerint nem teszik lehetővé, hogy Görögország az erdőültetésre évente több, mint 3-5 millió drachmát fordítson, a tervet pár esztendő alatt akarják megvalósítani.

A kormány engedélyezte Kolozsvár város ingatlanainak eladását

A városi erdőségeket mind eladják, a városi házak közül csak néhányat

Cluj, március 17. Az új kolozsvári városi palota tető alá hozásának terve, amely évek óta foglalkoztatja az illetékes köröket, a jelek szerint döntő állapotba jutott. Dr. Bornemisa Sebastian főpolgármesternek sikerült a nagyszabású elhatározásához az illetékes kormánykörök hozzájárulását is megszereznie és most már csak a szükséges anyagi fedezet előteremtésén múlik, hogy mikor adják át majd az új városi palotát rendeltetésének.

Az építkezés költségvetési előirányzata még csak nagy vonalakban készült el. Annyi bizonyos, hogy az építkezésre közel százmillió lejt kell előirányozni. Ebben az összegben a szorosan vett építkezési kiadásokon kívül benne foglaltatnak a kisajátítandó telkek megváltási árai is. A jelenlegi városi épületek mellett ugyanis az Első Erdélyi Biztosító palotájára felhaladva, több ingatlant fog a város megvásárolni, illetve kisajátítani.

A szükséges anyagi fedezetet két forrásból fogja megteremteni a város vezetősége. Először eladás útján értékesíti a város tulajdonát képező ingatlanok nagyrészét. A városi erdőségeket kivétel nélkül áruba bocsájtják. A városi házak és telkek közül csak azokat adják el, amelyeknek jövedelmezősége nem kielégítő.

Az eladásra vonatkozó javaslatához a város polgármesteri hivatalának sikerült megszereznie a felügyeleti hatóságok teljes hozzájárulását. Eszerint most már csak az marad hátra, hogy az eladásra kerülő ingatlanokra kiadják a nyilvános árjelzést. Ez előreláthatólag már a legközelebbi időben meg is fog történni.

Az ingatlaneladásból befolyó vételár azonban még nem fedezi az új palota építési és egyéb költségeit. Ezért a város vezetősége megvalósítja annak a belső nyilvános kölcsönnek a tervét, amely még az elmúlt év őszén felmerült.

Ez a belső kölcsön hosszabb lejáratu lesz és fedezetére fog szolgálni a város vagyona. A kölcsön kötvények alakjában kerül kibocsátásra és ezek a kötvények normális kamatozásúak lesznek.

A belső kölcsön lejegyzésénél a város vezetősége elsősorban a helyi vállalatok támogatására és részvételére számít. Evégett a polgármester értekezletre fogja egybehívni a kolozsvári bankok, valamint kereskedelmi és iparvállalatok vezetőit, ugyancsak a számottevőbb ingatlantulajdonosokat. Ezen az értekezleten fogják részletesen előterjeszteni a kölcsön kibocsátásának és lejegyzésének feltételeit.

Minthogy a belső kölcsönt még az új költségvetési év folyamán, tehát jövő év március 31-ig bezárólag ki fogják bocsátani, az értekezlet összehívására rövidesen sor kerül.

1000 pár fekete és kék
női antilop cipő
Lei 295.—
a Casa Incaltămîntă-nál Calea Reg. Ferdinand 25. Barna gyermekcipő 20-25-ös számban Lei 155. Színes papucsok bőrtalppal Lei 65.

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

A Palesztina-konferencia

Weizmann Bonnet francia külügyminiszternél

Dr. Weizmann Chaim, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnöke, Párizsba utazott, ahol Bonnet francia külügyminiszterrel folytatott hosszabb tanácskozást.

Mialatt Weizmann Párizsban volt, Londonban nem hivatalos értekezletet tartott az angol és a zsidó delegáció. Angol részről Macdonald gyarmatügyi miniszter, Butler külügyi és lord Dufferin gyarmatügyi államtitkár, zsidó részről David Ben Gurion, Mose Sher-tok, Reading mári és dr. Benzion Mossinson vettek részt a tanácskozásokon.

Macdonald gyarmatügyi miniszter nyitotta meg az értekezletet és megjegyzéseket fűzött ahhoz az emlékirathoz, amelyet a zsidó delegáció nevében a Jewish Agency ekzekutív-veje pénteken nyújtott át a kormánynak. A zsidó delegátusok kihangsúlyozták a memorandum azon kitételének fontosságát, amelyben a Jewish Agency biztosítékot kér a kor-

mánytól a Zsidó Nemzeti Otthon zavartalan fejlődésére. Beavatottak tudni véllik, hogy a Jewish Agency memorandumja elsősorban a tervet helyezi előtérbe, amely zsidó állam létesítését irányozza elő Palesztina egy részében, megfelelő bevándorlási és telepítési lehetőség biztosítása mellett. Más megoldási lehetőséget is felvet a memorandum, így a kantonizálás tervét, továbbá a politikai paritás rendszerét.

Macdonald azon fáradozott, hogy meggyőzze a zsidó delegációt arról, miszerint a kormány új javaslata keretében teljes mértékben megvédi a Zsidó Nemzeti Otthon érdekeit. E garanciák formájáról és mibenlétéről azonban nem nyilatkozott. A zsidó delegátusok a késő éjszakai órákban hagyták el a St. James palotát, az elégedetlenség érzetével, amennyiben a fenti kérdésre nem kaptak világos feleletet.

Kantonokra osztott szövetségi államot irányoz elő az új angol terv

Másnap újabb értekezletre ült össze az angol és zsidó delegáció. A három órás tanácskozás során Macdonald bővebb részleteket közölt az angol kormány új megoldási tervéről. Az új terv, hírszerint, szövetségi állam létesítését irányozza elő Palesztinában, amely két, vagy három kantonra volna felosztva: zsidó, arab és vegyes kantonokra. Az arab kantonban tilos volna a zsidó földvásárlás, a vegyes kantonban korlátozott földvásárlást engedélyeznek, míg a zsidó kantonban teljesen szabad és korlátlan lenne a földvásárlás. A bevándorlást illetően a legközelebbi öt évre évi 15.000, vagyis 75.000 zsidó bevándorlást engedélyeznek. Macdonald újból arról igyekezett meggyőzni a zsidó delegátusokat, hogy ezen új kantonális rendszer keretében biztosítva van a Zsidó Nemzeti Otthon organikus fejlődése.

Egyidejűleg az arab delegációval is közölték az angol kormány képviselői az új megoldási tervet, teljes részleteiben. Az arab államok delegátusai, hírszerint, hozzájárultak az új tervhez és most azon fáradoznak, hogy hasonló álláspontra bírják a palesztinai arabokat. A palesztinai arabok azonban ezt a tervet is elutasítják, mert az nem tiltja be teljesen a zsidó bevándorlást és földvásárlást és nem irányoz elő önálló arab államot Palesztinában.

DR. MACHOWER KILÉPETT A LONDONI ZSIDÓ DELEGÁCIÓ TAGJAI SORÁBOL.

Dr. J. Machower, a zsidó állampárt képviselője, bejelentette a londoni zsidó delegációból való kilépését. Lemondó levelében azzal indokolja ezen lépését, hogy véleménye szerint nincs lehetőség a cionista igényeket kielégítő megegyezés létrehozására az angol kormánnyal és az arabokkal.

Emigránsok, menekültek

HOLLANDIÁBAN HÁROMEZER MENEKÜLT SZÁMÁRA TABORT ÁLLITANAK FEL.

Goseling igazságügyminiszter közölte

a holland parlamentben, hogy a Hollandia különböző részeiben szétszórt menekültek számára a Moorland melletti Veluweban központi tábort állítanak fel. Hollandiában ezidőig összesen 9500 menekült van. A gyermekek 13 nyári táborban nyertek elhelyezést.

Több képviselő energikus intézkedéseket követelt az egyre erősödő antiszemita mozgalom ellen. Az igazságügyminiszter megfelelő intézkedéseket ígért.

MÁRCIUS 19-ÉN MENEKÜLTÜGYI KONFERENCIÁT TARTANAK OXFORDBAN.

Lord Harley elnöke alatt március 19-én az angliai Oxford-kollégiumban menekültügyi konferenciát tartanak, amelyen 200 delegátus vesz részt. A konferencia napirendjén a következő kérdések szerepelnek: 1. a belügyminisztérium határozatai a menekültek Angliába való beengedésének kérdésében; 2. a menekültek jogi helyzete; 3. a menekültek gyermekeinek gondozása; 4. továbbvándorlás, szakmai kiképzés, valamint együttműködés a helyi és központi menekültügyi bizottsággal. A konferencián felszólalnak a menekültügyi segélyezési mű összes kimagasló egyéniségei.

Szerdán, március 11-én, Észak-London polgármestere, Hackney, egy új menekült otthont szentelt fel, amelyben 40 gyermeket helyeznek el. Az otthon fenntartását Észak-London 1500 polgára vállalta.

KOLONIZÁCIÓS TERÜLET EURÓPAI ZSIDÓ MENEKÜLTEK SZÁMÁRA KINABAN?

A Times tudósítója jelenti Cung-Kingből: Hivatalos körökben azzal a tervvel foglalkoznak, hogy nagyobb területet bocsájtanak európai zsidó menekültek telepítésének rendelkezésére. Az eredeti terv Hainan szigetére vonatkozott, de miután a szigetet elfoglalták a japánok, a kínai kormány most Yunan, Kveichov, Szechvan tartományok kolonizációs lehetőségeit tanulmányozza.

Németország

Zsidó tudós nyert meg egy német tudományos pályadíjat, a német kormány azonban nem akarja kifizetni azt

Mark Lidzbarski német professzor, a semita emlékművek kutatásáról ismert, világhírű tudós pályadíjat tüzött ki 1933-ban tudományos munkákra. A kitűzött összeg egy svájci bankban helyezte letétbe, azzal, hogy annak kifizetése csak a porosz kultuszminisztérium hozzájárulásával történhetik.

A napokban tartották meg tudományos kongresszusukat Brüsszelben az orientálisták és ez alkalommal összeült a bizottság, amely a pályadíj eldöntésében illetékes. A bizottság, amelynek Lidzbarski professzor, Margoliouth oxfordi és Torrey amerikai professzorok a tagjai, egyhangulag „A szíriai tanulmányok Noeldeke óta” című pályaművet mondotta ki nyertesnek. Mint ahogy szo-

kás, a pályázók névtelenül küldték be pályaműveiket. Amikor felnyitották a nyertes pályaműhöz mellékelt zárt borítékot, kiderült, hogy a nyertes pályamű szerzője: a zsidó Franz Rosenthal. A porosz kultuszminisztérium kategorikusan megtagadta a pályadíj kifizetését Rosenthalnak. Jogi eljárásra nincs meg a lehetőség, miután az alapítvány szabály szerint a német törvény érvényes az alapítványra.

A NÉMETORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSEGEK KIVÁNDORLÁSI ADÓT VETNEK KI TAGJAIKRA.

A berlini Jüdische Nachrichtenblatt legutóbbi számában a németországi zsidók birodalmi szövetségének következő közleményét közli:

„Az illetékes hatóságok jóváhagyása alapján az összes, Németországban élő zsidókra, amennyiben vagyoniuk meghaladja az ezer márkát, kivándorlásuk esetén kivándorlási adó vetendő ki. E kivándorlási adó arra szolgál, hogy a németországi zsidók birodalmi képviselőinek feladataihoz szükséges anyagi eszközök előteremtessenek.

Ezen adók kivétele egyéges irányvonalak szerint történik, amelyekről már értesítették a zsidó hitközségeket. Eszerint a jövőben a kivándorlás előtt igazolást kell felmutatni arról, hogy a kivándorló elegendő telt rendezési kötelezettségének a hitközséggel szemben, amelynek a tagja és hogy kifizette a kivándorlási adót. Ugyanez vonatkozik információk utazásokra is.

A kivándorlási adó megállapítása a birodalmi zsidó szövetség illetékesi képviselője, illetve a hitközségek által történik.

A kivándorlás kérelmének elkerülése céljából idejében kérvény nyújtandó be a kivándorlási adó megállapítására nézve. Az összes további részleteket a hitközségek fogják közölni a kérvényezőikkel.

A kivándorlási adó nagyságáról nem közöl adatokat a berlini zsidó lap.

Litvánia

A LITVAN ZSIDÓSÁG NAGY ADOMÁNYNYAL ADÓZIK XI. PIUS PAPA EMLÉKÉNEK.

A napokban a litván zsidóság jogvédelmi tanácsának küldöttsége kereste fel a kaunasi püspököt, aki előtt kifejezte a zsidóság részvétét XI. Pius elhalálozása felett. A küldöttség közölte a püspökkel, hogy a litván zsidóság jótékonyági adománnyal adózik az elhalt pápa emlékének és 10 ezer litvánosról szóló csekket nyújtott át. A püspök megköszönte az adományt és közölte, hogy továbbítani fogja azt a kaunasi katolikus menhelynek. A püspök a beszélete során kijelentette, hogy a zsidóságot és a katolicizmust az egyistenhit természetes kötelékei fűzik össze. Ugy a zsidó, mint a katolikus vallás az emberi személyiség méltóságának alapjain áll. A két világ egymáshoz való kapcsolatát továbbra is az évszázadok megértés kell hogy jelemezze. Március 11-én a püspök visszaadta a látogatást a zsidóság képviselőinek.

Lengyelország

A LENGYEL HATÓSÁGOK ELKÖBOZTAK A VAGATÁSI TILALOM ELLENI FELHÍVÁST.

A lengyel rabbi szövetség, a cionista szervezet, az Agudasz Jiszroel és a Mizrahi közös konferenciája felhívást intézett a lengyel zsidósághoz, amelyet felszólította, hogy március 14-ike és 30-ika között tartózkodjon a huszofgyasztástól. A rendőrség elkobozta a felhívást és megtiltotta a leközlését a zsidó lapokban.

RUBBINSTEIN FŐRABBI BESZÉDE A LENGYEL SZENÁTUSBAN.

A lengyel szenátus költségvetési vitájában a zsidó parlamenti klub nevében Rubbinstein főrabbi a következő nyilatkozatot tette: „Venda ez a des, a nemzeti egység pártjának vezetője, beszédében visszautasította a zsidók részvételét Lengyelország védelmi művében. A gazdasági antiszemitizmus államprogramá vált. A három millió főnyi zsidó lakosságot kizárták az ország gazdasági életéből. Elfelejtették-e, hogy minden tizedik zsidó lengyel katoná és hogy a zsidók Lengyelország Maginot-vonalát alkotják? Eppen ezért, ez az antiszemitizmus nemcsak a zsidóságot nyomorítja meg, de súlyos károkat okozhat Lengyelországnak is, mert anarchikus hajlamokból született és anarchiához fog vezetni. A kormány nem tartja szükségesnek megakadályozni ezt a folyamatot, sőt gettópadokat vezet be a főiskolákon. Kérdezzük: ez az intézkedés meghozta-e a főiskolák nyugalmát? Határozottan fogunk harcolni jogainkért, amíg Lengyelország vissza nem tér hagyományos emberies meggyőződéséhez.”

Új könyvszenzációk: Knittel: Via Mala 648 lap kve 29 lej, Gervais: Ma-Kui 280 lap fve 125, kve 165 lej, Kellerman: Kék szalag 356 lap kve 178 lej, Chardonne: A boldogság éneke kve 119 lej, Kiss: Szegény ember élete 283 lap fve 165 lej, Haslett: A tudomány megoldatlan problémái kve 185 lej, Heymann: Geldern lovag kve 158 lej Lepagne-nál Kolozsvár. Postán utánvétellel. Kérjen teljes jegyzéket.

Románia

BUCU fontosságú cu miniszter kormány

A kormány megkezdte lépését. A kormány RÓM. A következő A román határ menti megsdemársot BUCU tatott vezmezie Ez a érinti Né szágnak tutni fog szerint h a megegyvetni.

Bucuresti,

lemény és a lemozó módon napok sorsdó mészetszerű tettek hivata román társad Csehszlovákia megszünt a klat, amely R zemultban o változott hely nyugalmat, h tétlen egység hidegvérrel ményeivel.

Iorga prof ban, a „Nes tozik a világ írja:

„Váratlan társairól. Fel rendje. Teki előre minden lyekben az rán át hitt, léknél. Vad egész világo döbbenve ál vágyak kiro nak a földn midőn fanta kérgét és b új hegyek f nak ki.

A mi nem között nem sem széthuz rat egyetlen ből bármely megváltó k hat az állam egység, azt a szlovák á csétlen végz tában lévő helyzettél s ellenállni: t mögött. Az és feladata nünk, mint mokának.”

Az „Univ nia volt ró

A zsidó nép felelete, a zsidó öntudat vállalása, a zsidó jövő záloga: a sékel!

Románia és az új közép-európai helyzet

Románia megerősíti határait Ruszinszko felé, de nem lépi át a határt. Rendkívüli minisztertanács foglalkozott az eseményekkel

A bukaresti sajtó állásfoglalása

BUCURESTI, március 17. Csütörtökön este hat órakor a kormány tagjai nagy fontosságú minisztertanácsot tartottak, Armand Calinescu elnöke alatt. Calinescu miniszterelnök ex-ante tartott a nemzetközi politikai eseményekről és a román kormány által fogantatott intézkedésekről.

A kormány többek között utasította a határszéli hatóságokat, hogy akadályozzák meg a ruszinszko menekültek különös képpen pedig a zsidók román területre való lépését. Csak korlátozott számú menekült határátlépését engedélyezték. Ezek között vannak Ruszinszko volt vezetői és tisztviselői.

RÓMA, március 17. A Románia római tudósítója jelenti:

„A magyar külügyminisztérium sajtó-osztályának vezetője, ma az újságírók előtt a következő nyilatkozatot tette:

A román kormány közölte a magyar kormánnyal, hogy katonai erővel megerősíti határait Ruszinszko felé, de nem lépi át a határt, ha Románia érdekeit nem fogják megsérteni. Hasonlóképpen közölte a román kormány, hogy nem fog semmilyen demarstot intézni a bécsi döntőbírósi ítélet megsértésével kapcsolatban.

BUCURESTI, március 17. A Románia berlini külön tudósítója beszélgetést folytatott vezető német politikussal, akik kifejezték, hogyan kell Romániának értelmeznie Cseh- és Morvaország bekebelezését.

Ez a bekebelezés — mondják Berlin mértékadó politikai körében — nem érinti Németország délkelet-európai politikáját. Délkelet-Európában, ahol Németországnak nincsenek Csehországhoz hasonló területi érdekei, a német kormány folytatni fogja a békés megegyezés politikáját az összes államokkal. A német vezetők szerint határozottan különbséget kell tenni Németország közép-európai politikája és a megegyezési politika között, amelyet a németek Délkelet-Európában akarnak követni.

Jorga professzor:

Vad szellem lett urrá a világon

Bucuresti, március 17. A román közvélemény és a sajtó megnyilatkozásaiiban jellemző módon tükröződnek vissza az elmúlt napok sorsdöntő eseményei, amelyek természetesen a legmélyebb benyomást keltenek hivatalos körökben epügy, mint a román társadalom legszélesebb rétegeiben. Csehszlovákia összeomlásával formailag is megszünt a kisantant, az a politikai alakulat, amely Románia külpolitikájának a közelmúltban céljai és támasza volt. A megváltozott helyzetben a sajtó egyöntetűen nyugalmat, bizakodást és a románság feltétlen egységét követeli, hogy az ország hidegvérrel nézhessen szembe a jövő eseményeivel.

Jorga professzor, királyi tanácsos lapjában, a „Neamul Românescben” „Megváltozik a világ” cím alatt a következőket írja:

Jorga kommentárjai

„Váratlan híreket kapunk az ország határaitól. Felfordul a dolgoknak egész rendje. Tekintet nélküli hatalmak haladnak előre minden fölött. A régi fogalmak, melyekben az emberiség századok hosszú során át hitt, ma nem egyebek egyszerű emleknél. Vad szellem ragadta magával az egész világot és a mérsékelt elemek megdöbbenve állnak meg a szenvedélyek és étvágak kirobbanásai előtt, amelyek magának a földnek vajadásához hasonlítanak, midőn fantasztikus konvulziókban feltöri kérgét és belső részeinek kavargásából az új hegyek fenyegető fantomjai magaslanak ki.

A mi nemzetünknek ilyen körülmények között nem lehet ideje sem vitakozásra, sem széthuzásra. Az egész nemzet az akarat egyetlen blokkja kell, hogy legyen, melyből bármely pillanatban kiindulhat a védős megváltó kezdeményezés. Hogy mivé válhat az állam, amelyből hiányzik ez az egység, azt mutatja Csehszlovákia sorsa, a szlovák állam kimondhatatlanul szerencsétlen végete és az öngyilkosság állapotában lévő Ruszinszko tragédiája. Bármely helyzettel szemben egyetlen módon tudunk ellenállni: tömörülni az ország uralkodója mögött. Az ő kezébe van ma letéve a vezetés feladata és ebben segítségére kell lennünk, mint a román hadsereg főparancsnokának.”

A csehek utolsó reményégei

Az „Universulban” I. Lugosianu Románia volt római követe „Csehszlovákia vé-

ge” cím alatt vezércikkben kommentálja az eseményeket. Lugosianu néhány héttel ezelőtt Prágában járt, ahol alkalmá volt a cseh vezetőkkel megbeszélést folytatnia. München után a kétezer kilométer hosszú közös határ a központi prágai kormány számára a Németországgal való kizárólagos megegyezési politikáját diktálta, amelynek a tényleges vasalusságig el kellett mennie. A cseh vezetők azonban még abban az illúzióban éltek, hogy a Németországhoz való őszinte közeledés révén huzamosabb egyensúlyt teremthetnek Németország igényei és a köztársaság minimális politikai és közigazgatási függetlensége között. A cseh kormány benyomása az volt, hogy a német politikája egy új irány a nyugati és keleti tengeri Európa felé irányul és így a Keleten átmenetileg nyugodlom lesz. A szlovákokkal kapcsolatban is élt Prágában a remény, hogy a két testvér nemzet között sikerül tartósabb modus vivendit találni. Ezen optimista reményeket brutálisan keresztülhuzta Hitler villám gyors fellépése.

„A csehszlovák köztársaság tragikus vége — írja Lugosianu — logikus és végzetes következménye a müncheni egyezménynek, amely végleg szentesítette a kollektív biztonság jogi és politikai rendszerének összeomlását és ugyanakkor végleg elválasztotta Nyugat-Európát Kelet-Európától a maga külön politikai koncepciójával, tevékenységi és befolyásolási szférájával.

A német politika célja

A valóságban a köztársaság feldarabolásából kikerült országok a német birodalom elemivé válnak egy hatalmas politikai és gazdasági alakulatban, amelynek végcélja az, hogy a keleti, dunai és balkáni Európában egy a világ többi részétől független hatalmas gazdasági egységet teremtsen. Fel kell vetnünk a kérdést, hogy milyen visszahatással lesz ránk a Románia határain is végbement mély változás. A helyzet még nagyon konfuzus és a ténybeli elemek nem eléggé világosak, hogy lehetővé tegyék a tisztánlátást bizonyos eseményekkel szemben, amelyek oly gyors ütemben követik egymást. A mai körülmények között a tények világos megállapítása és reális politikai lelemérése az egyetlen és első kötelessége a kormánynak, amely diplomáciai akciójában óvatosan és bátran, nyugodtan és határozottan kell, hogy megvédje a nemzet életbevágó érdekeit.”

Ne féljen...

mert én védem a bőrét!
A legrosszabb időjárástól sincs mit félnie, ha bőrét kimenes előtt NIVEA-val bedörzsöli. Csak a NIVEA tartalmazza az Eucerit bőrerősítő szert.

Egy másik cikkben „A ma parancsa” cím alatt a következőket írja az Universul:

„Természetes dolog, hogy egy nép tragédiájának első óráiban, amelyek függetlenségét annyi könnyedséggel semmisítették meg, a román közvélemény volt hűséges szövetségeseinek kegyetlen megpróbáltatása iránti részvétével egyidejűleg teljes figyelmét arra összpontosítja, hogy mi történik a mi országunk határain. Nincs semmilyen ok a riadalomra. De minden okunk meg van arra, hogy komolyan itéljük meg az eseményeket és románosan határozzunk.

Az első megállapítás az, hogy egy történelmi küldetésének tudatában lévő népek nem kell csupán mások támogatására alapítania függetlenségét. Az államok politikája annyira változik ma, az erkölcsi és nemzetközi jogi elvek annyira bizonytalanná váltak, hogy nem képezhetik valamely nép függetlenségének biztos alapját. Ezt a függetlenséget minden áldozat árán meg kell védenie a nemzeti erőnek, a nemzet öntudatának és ama jog tudatának, hogy egységesen és szabadon elhárítsa. A második parancs a nemzet teljes belső egy-

sége.”

A belső egységre hívja fel a román közvéleményt a Semnalul is, egy meghatározó vezércikkben.

Mit ír Titeanu lapja

Titeanu sajtóminiszter lapja, a „Seara” a következőket írja:

„Ezen eseményekkel szemben, amelyek elhatározó fontosságúak a békére és Európára ezen részének rendjére, Románia nyugodtan és magabiztosan követi, a politikai helyzet alakulását. Nem változtatva meg politikai vonalát, a román állam a jövőben is ugyanazon jószomszédi és barátságos együttműködési kapcsolatokat fogja megőrizni az összes országokkal. Öröködni fog afölött, hogy állami és nemzeti érdekek semmilyen formában ne fenyegethessenek. Határai mentén Románia mindenütt jelen van, mint erő és mint a rend és béke nemzetközi tényezője. Az események egymáshoz való viszonyában Románia bármikor készen áll arra, hogy megvédje területi biztonságát és ugyanakkor, hogy közreműködjen egy alapvető és békét jelentő politikai rend megteremtésében.

A Curentul szemrehányást tesz Angliának és Franciaországnak

A Curentulban Pamfil Seicaru szemrehányást tesz Angliának és Franciaországnak, hogy miért fedezték fel oly későn, hogy Közép-Európa a német befolyás szférájához tartozik. Egy, három, sőt tíz évvel ezelőtt is adva voltak ugyanazon elemek: Kelet-Európának Németországgal való gazdasági kiegészülése, a gyarmatok hiánya, Németország hatalmas ipari ereje. Miért nem fedezte ezt fel hamarabb a francia és angol diplomácia éleslátása? Ellenkezőleg: megakadályozták a gazdasági kapcsolatok szabadságát és erőszakkal feltartották a közép-európai államokat a kereskedelmi kapcsolatok kibővítésére irányuló természetes törekvéseikben.

Pamfil Seicaru szerint az ami most Csehszlovákiával történt, nem volt meglepetés Anglia és Franciaország számára. Ezt bizonyítja, hogy meg sem mozdultak. De nem volt meglepetés az elmúlt év szeptemberi felfordulás sem. Runciman lord prágai küldetésének más értelme nem volt, mint hogy előre igazolja Münchennt. Ha hagyták volna a közép-európai államokat, hogy érdekeik természetes vonalát kövessék, akkor kétségtelen, hogy Közép-Európa nem lett volna állandóan kitéve politikai földrengéseknek. Elvégre is a Közép- és Kelet-Európa Németországgal való kapcsolatai földrengések voltak és a német kereskedelem itt talált elvitathatatlan piacaira. Ha Anglia és Franciaország csak két évvel ezelőtt lemondtak volna arról, hogy beavatkozzanak Közép-Európa dolgaiba, úgy semmi sem mozdult volna meg a közép-európai államok politikai körvonalából. Békében hagyták volna, jó gazdasági kapcsolatokat tartottunk volna fenn velük és kétségkívül ma ez lenne a kontinens legnyugodtabb zónája. De Csehszlovákiát ag-

resszív magatartásra tüzelték. A történelem nem ismer még oly siralmas kalandot, mint amelybe ezek az államok keveredtek, melyek ostoba naivitással hitték a kollektív biztonság, a kétoldali egyezmények és szövetségek összes fecsegéseiben és a genfi utópia összes szappanbuborékjaiban...”

Ugyancsak a Curentulban Romulus Dianu a lap külpolitikai szerkesztője a következőket írja:

Románia nem kér részt a konjunkturából

„Berlini híradás szerint Ruszinszko kiürítése nyomán Magyarország ezzel a tartománnyal szemben olyan magatartást fog követni, aminőt jónak lát. Szabad kezet kapni egy ilyen sokoldalúan fontos kérdésben kétségtelenül nagy dolog. Szeretnők hinni azonban, hogy Magyarország nem fogja általánosítani konkluzióit és meg fogja érteni, milyen értékes egy ország számára, ha megőrzi és fejleszti szimpátiát a szomszédos országokkal. Mindenben van egy mérték és ma elsősorban mértékletességre és hajlékonyságra van szükség. Annak, amit Németország Csehszlovákiában csinált, jogi alapja volt a csehszlovák államfővel aláírt egyezményben. Senki a világon nem ringathatja magát egy ilyen katonai vállalkozás illúziójában, mert senkinek nem volna oly szilárd alapja, mint amilyen Németországnak volt. Diplomáciai körökben úgy hiszik egyébként, hogy a német birodalom elsősorban nem kívánja, hogy az utóbbi eseményeket egyesek és mások tévesen értelmezzék. A nemzetközi rendetlenséget minden áron el kell kerülni.

Románia egyébként a lojalitás, az elegancia és a mérték eddigi jelszavát követve, mit sem kér magának ebből a konjunkturából és nemzeti érdekeire elhatárolt defenzív magatartásra szorítkozik.”

HIREK

Időjárásjelentés. A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentés szerint mára a következő időjárás várható: Emelkedő légnyomás, enyhe nyugati légáramlás, várható felhőzet, a hőmérséklet továbbra is hideg marad, éjjel fagy, kisebb havazás Beszarábiában, Észak-Moldovában és a hegyvidéken.

Kolozsvár új költségvetése. Kolozsvár város ezévi költségvetése a legnagyobb takarékoság jegyében készült el. Dr. Bornemisa Sebastian polgármester éppen úgy, mint a költségvetés felülvizsgálásával megbízott dr. Popa Adam helyettes polgármester figyelemmel vigyáztak arra, hogy csak a legsürgősebb szükségleteket vegyék fel a költségvetésbe és ezek között is csak az olyanokat, amelyekre meg van a kellő pénzügyi fedezet. A város ezévi költségvetésében a kiadási tételek nem haladják túl a múlt évi bevétel kereteit. A költségvetés pontosan még nincs összeállítva a mihelyt a készen lesz, jóváhagyás végett a város tanácsa át fogja küldeni a szamostartományi királyi helytartó-mághoz Bornemisa polgármester kijelentette a sajtó munkatársai előtt, hogy a költségvetés csak a hét végére készül el és annak irányelveit, bevételi és kiadási tételeit a jövő hét elején egy sajtóankét keretében fogja ismertetni a város polgárságával. A városi tanács az új költségvetésbe a kisebbségi egyházak segélyezésére félmillió lejt vett fel. Ugyancsak 200.000 lejt vett fel a Magyar Színház segélyezésére is. Amint megfelelő forrásból értesülünk, a kisebbségi iskolák vezetői a költségvetésbe felvett félmillió lejt kevések találják, mert hat éven át nem kaptak egyetlen lejt sem.

Hölgyek figyelmébe!

Külföldi tanulmányutamból hazakerkeztem.

Párizsi modell-rajzokkal és legújabb divat-ábrákkal állók tisztelt megrendelőim rendelkezésére.

Szabást legújabb módszerrel tanítok.

Salon Vértés

Telefon: 34-62. Str. Gh. Cosbuc 12.

Varsó és a vérátömlesztés. A vérátömlesztés mai gyakorisága mellett majdnem minden kultúrországban kifejlesztett az önkéntes „véradományozók” mestersége, de ez a „foglakozás” talán sehol olyan tökéletesen megszervezve, mint a lengyeleknél. Varsóban, a Czerwone-Krzyza utcában van a „Vérátömlesztési Központ”, ahol éjjel napra két ügyeletes ül a telefon mellett, hogy bármelyik percben szolgálatra rendelkezésre álljon az adott esethez megfelelő véradományozó. A központ feladatát megkönnyíti, hogy a hivatalos jegyzékben nem kevesebb, mint 150 férfi és 400 női véradományozó szerepel, míg 200 tartalékban van. Mindegyiküket alaposan megvizsgálták és vércsoportok szerint osztályozták. Életkoruk 21 és 45 év között változik. A nők többnyire diáklányok, medikák, vagy a Lengyelországban is nagyon népszerű cserkészlet kötelékébe tartoznak. A férfiak között sok a munkás, az iparos és az atléta. A negyvenöt évet meghaladott véradományozó „tisztelőbeli” címet kapja meg, ami annyit jelent, hogy — bár ezentul nem lesz tényleges szolgálatban — részt vehet az egyesület ünnepségein, közgyűlésein és a kórházakban rendezett szakmabeli összejöveteleken. Varsóban rendes körülmények között százánál több vérátömlesztést végeznek havonta s az adott vérmennyiségből ezer grammnyi a szegény betegek számára tartanak fenn. Egy-egy vérátömlesztés nem haladhatja meg a hatszáz grammot és minden „adót” havonta csak egyszer vehetnek igénybe.

Irodalmi felolvasás a Munkás Atheneum író és szaváló művészeinek közreműködésével. A kolozsvári Munkás Atheneum írói csoportja f. hó 19-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a Str. Váli 7 szám alatti Epitómunkás Otthon nagytermében ezuttal magyaryelvű felolvasó matiné rendez, melynek folyamán bevezető előadást tart Kovács Katona Jenő, Vörösmarty és Kölcsei verseket szaval Brassai Viktor, Nagy István, Asztalos István és Szóvó Károly pedig írásokkal olvassák fel.

Gerwais: Ma-Kul. Orvosélet Belső-Kínában, 280 lap fve 125 lejt, kve 165 lejt. Előző Pantheon regények: Hans Fallada: Parkas a farkasok közt két kötet, 720 lap fve 277, kve 356 lejt. Lulofs: Szumatra fve 125, kve 158 lejt Lepagenál Kolozsvár. Postán utánvétel. Kérjem teljes jegyzéket.

Több mint négy millió lejt fizet az állam Tolsztoj Leo örökösének

A világhírű orosz író beszarábiai birtokainak kisajátítási pere a Semmitőszék előtt

Bucuresti, február 17. Beszámolt már az Uj Kelet arról az érdekes kisajátítási peréről, amellyel néhány nappal ezelőtt foglalkozott a bucaresti semmitőszék. A felleperesek Tolsztoj Leo, az elhunyt világhírű orosz regényíró örökösei, Szergej és Natalia Tolsztoj voltak. A per tárgyát a világhírű orosz író északbeszarábiai földbirtokai képezték. A kisajátítási törvénynek megfelelően az illetékes helyi hatóságok 1921-ben kisajátították a hotinmegyei Tolsztoj birtokot és a hozzá tartozó erdőseget.

Az Állami Erdőgazgatóság (CAPS) döntvénye alapján az erdőseget átment a földművelésügyi minisztérium birtokába. Kisajátítási összeg fejében 1500 lejt állapítottak meg hektáronként, amelyet járadékkötvényekkel fizetnek ki, úgy a szántóföldekért, mint az 1690 hektárt kitevő erdősegekért.

Egy vagon szegáru odisszeája. Nagy-károlyból jelentik: Egy postafelügyelő, aki napok óta Szatmáron tartózkodik, lefoglalta azt a vagon szállítmányt szegáru, amelyet a nagykarolyi vaskereskedők közösen rendeltek. A foglalás akkor történt, amikor szekerrel a városba szállították az árut. A postafelügyelő azzal indokolta intézkedését, hogy öt kilogramon aluli csomagokat vasuton nem szabad szállítani, azt kizárólag a posta továbbíthatja. Mint ismeretes, a szegáru 2-3 kg-os csomagokban van szortírozva. Az érdekeltek panaszal éltek a foglalás ellen.

Belügyminiszteri körrendelet biztosítja a vallásy gyakorlás szabadságának korlátlan tiszteletbentartását. Bucurestiből jelentik: A belügyminiszter körrendeletet intézett az ország összes város-vezetőségeihez a vallási összejövetelek és gyülekezetek szabadságának feltétlen tiszteletbentartásáról. A körrendelet a következőképpen szól: „A vallás és szepmüvészetügyi minisztériumnak az unitárius egyház kolozsvári püspöksége által beterjesztett emlékirata alapján történt közbenjárására, van szerencsénk felkérni Önt, sziveskedjék intézkedni, hogy alárendelt közegei engedjék szabadon működni az egyházi előírásoknak megfelelő szerveket, ezeknek a gyűléseit, valamint a vallás és szepmüvészetügyi minisztérium által látmozott alapszabályok szerinti egyesületeket, meg pedig anélkül, hogy előzetes engedélyt kívánnának tőlük, mivel ezek a gyülekezetek vallásos jellegűek.”

Egy orvos naplója szenvedéséről. Hetvenkétéves korában meghalt E. B. Waggett, ismert londoni sebész, akinek néhány évvel ezelőttől amputálták mindkét lábát. A sebész, az orvostudomány okulására, naplót vezetett borzalmas szenvedéséről, melyek az amputációt megelőzték, s melyek arra indították, hogy alávesse magát a retentó műtétnek. Waggett a legszörnyűbb fájdalmakat is hideg tárgyilagossággal analizálta. Három fokozatot különböztetett meg bennük: Első fok: „Az ember még kormányozhatja az akaratának alvettét összes izmait, kivéve a homlokizmokat. Ha meg akarja akadályozni, hogy láthatóvá váljék a szemefehérje, hunyorítania kell. A haláltól dől az izzadság.” Második fok: „Ez már a kerékbetöréshez hasonlít. A hang eltorzul, hamissá válik. A könnyek áradnak, bár az ember sem a lélekben, sem az izmaiban nem érzi, hogy sír.” Harmadik fok: „Ezt a fokot már senki sem tudja több percen át öntudattal elviselni. A hangszálak teljesen felmondják a szolgálatot.” Megjegyzni naplójában a sebész, hogy az amputáció és a fájdalom elmulása után tizenhét hónappal már képtelen volt a szenvedést emlékeztetve visszaidézni. Sir Philip Gibbs, Waggett egyik közeli barátja mondta a következőket: „A bátorság egyik legcsodálatosabb példája volt, aki csak ismerte. Rettenetes szenvedései ellenére is rendkívül kedves és vidám ember volt. Mindig derűs és könnyed volt a hangulata. Mikor az operáció után a „Charing Cross” kórház tanácskozással tanálálta, úgy viselkedett, hogy az ember el sem képzelhette, hogy valami baja lehet. Különbösen nagyon jó megjelenésű, szép férfi volt. Bennünket, kollégáit, szinte szégyenérzettel töltött el bátorsága és vidámsága.”

Modern Ortopédia

Orvosi rendelésre is

Kohn István Oradea, Parcul Traian 1. Női és férfi divatcipők. Gipszenyomat vétel.

Tolsztoj örökösei megállapítván, hogy az agrártörvény értelmében birtokuk nem volt kisajátítható, azzal a kéressel fordultak a hotini törvényszékhez, hogy helyezték őket vissza birtokukba, vagy térítsék meg a birtok teljes ellenértékét. A kéresek részben helyt adtak.

A hotini törvényszék döntése ellen azonban fellebbezéssel éltek úgy az örökösök, mint az állam, a csernovici tábla helyt adott a fellebbezésnek és 2 millió 815 ezer 338 lejt ellenértéki díj és 1 millió 400 ezer lejt haszonélvezeti díj kifizetésére kötelezte az alperest.

A földművelésügyi minisztérium és az Állami Erdőgazgatóság ezt a döntést megfellebbezte. A semmitőszék most elutasította a fellebbezést és kötelezte az államot a csernovici tábla által megítélt összeg kifizetésére.

Strauss János halhatatlan valzerei a Royal slágermozgó műsorán. A nagy keringő c. film egy pár nap óta fut a Royal slágermozgóban zsufolt házak mellett. A film a régi császári Bécsben játszódik le és Strauss Jánosnak, a keringő- királynak életéből mond el egy romantikus epizódot. A film nagy eseménye Miliza Korjus, a remek hangú és elbájolóan szép énekesnő. Hangja mindenkit elvarázsol. Johan Strauss legszebb keringőit éneklő olyan tempóval, hogy a közönség valóságos keringőritmusban követi. A film főszereplői: Fernand Gravet, Johan Strauss szerepében, Luise Rainer, Miliza Korjus. A filmet Julien Duvierv rendezte. A Metro Goldwyn filmgyár ezen jubileumi filmjére büszke lehet és mondhatjuk, a szezon legszebb filmjét készítette a „Nagy keringő” című filmjével.

Eljegyzés. Korach Babu Aghires és Schächter Hugó Rodna-Veche jegyesek. Minden küllön értesítés helyett.

A vallásos zsidó ifjúság átrétegződése. Szatmárról jelentik: A napokban zajlott le a vallásos zsidóság szatmári vezetőinek értekezlete, amelyen szakértők bevonásával a vallásos zsidó ifjúság átrétegződését vitatták meg. Arra a konklúzióra jutottak, hogy halaszthatatlan a kérdés megoldása és e célból intézőbizottságot választottak, amelynek feladata e kérdés további tanulmányozása, az átrétegződéshez szükséges mezőgazdasági telep kibérlése, megfelelő szakemberek beszerzése a nevelőmunka irányításához és a szükséges anyagiak előteremtése. A kivándorolási szándékú zsidó ifjak mezőgazdasági vagy ipari kiképzéssel kell bírjanak, hogy a kiszemelt országban, ahová menni akarnak, elhelyezésre találjanak. A vallásos zsidóság vezetői a közeli napokban felkeresik szatmári testvéreiket, hogy e nemes akcióhoz való lecsatlakozásukat kérjék. Itt említjük meg, hogy az átrétegződési akció kezdeményezői Weisz Elemér, Spiegel Dávid, Rosenberg Sámuel, Weisz Jenő, Schwartz Sándor, Klein Antal, Polláček Mór, Elefánt Jakab, Darvas Armin és Spitzer Dezső.

EGYESÜLETI ÉLET

Máchleket Hacharédim. A cluji Mizrach helyicsoporthban megalakult a szervezőközi Máchleket Macharédim munkabizottság, melyben az összes csoportok képviselve vannak. Elnök: Klein Eliálm, Zaken Mizrach; Feld Ábrahám, Nase-M.: dr. Glasner Izsákné, Marmorstein Jenőné. Zeire: Friedmann Vilmos, Bnot: Nagyfaludi Buba és Klüger Helén, Bne Akiba: Rosenthal és Weisz. Poel Hadati Hirsch Wolf.

Meghívó. A cluji Násé Mizrach ez uton hívja meg tagjait és az érdeklődőket, a Zs. N. Sz. helyiségében, str. Memorandului 13 alatt, szombat délután 5 órakor tartandó Oneg-Sábbát ünnepélyére. Háziaszszonyok: Albert Nándorné és Grünfeld Hermáné. Az Oneg-Sábbát keretében Rosenfeldné, Winkler Janka fogja a heti szidrárt felolvasni. A tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri a Vezetőség.

Mizrach mting Halmiban. A halmi vallásos zsidóság Weisz Jenő elnökele alatt gyűlést tartott. Kugler Zsigmond, a szatmári körzet titkára több mint egy óras beszédben ismertette Erec Jisrael fejlődését és méltatta a chaluci ifjúság nagy teljesítményeit. Ezután Rappaport Akiba, az erdélyi Bné Akiba egyik vezetője emlékezett meg az Erecben hősi halált halt chalucokról.

A világ egy márkáját sem lehet összehasonlítani a

Vermouth Branca

Készítménnyel.

A palesztinai frontról

Szombaton, március 15-én estefelé Rechobot külvárosában az arab terroristák több lövéssel súlyosan megsebesítették Jacob Alexenberg zsidó segédrendőrt. Alexenberg másnap meghalt. Tíz évvel ezelőtt vándorolt Romániából Palesztinába.

Vasárnap 12-én a hajfai állami kórház közelében arab támadók halálra sebeztek Elijahu Sokolnik zsidó munkást és ugyanott megsebesítették Schraagaj Simon segédrendőrt is.

A nuressaidi börtön arab fegyencei megtámadták az őrizetükre kirendelt zsidó rendőrt és szökést kíséreltek meg. A rendőr utánuk lőtt. Egyet közülük megölt, egyet megsebesített, kettőnek sikerült azonban megszöknie.

Sulyos ütközet folyt le a Jordán északi részén a Sziriából jött egyenruhás arab terrorista banda és a transzjordániai határőrség között, amelyet a harcban egy katonai repülőgép is támogatott. A harc során ötven arabot öltek meg. Az angolok közül ötön haltak meg, közöttük Nac Adam hadnagy is, az angol légió tagja. Crystal ezredes a határőrség parancsnoka csak alig tudott megmenekülni a haláltól. A repülőgépet is több lővés találta, a pilótát megsebesítették, mégis sikerült neki kényszerleszállást végezni.

Molnár István tánceslje

Csütörtök este tartotta meg Kolozsváron egyetlen táncestjét Molnár István. A művész két hónappal ezelőtt sikeres mutatkozott be a párizsi Archives international de la Danse színpadán, ahol a művészekből és neves kritikusokból álló közönség elismeréssel fogadta és a neves párizsi táncintézet tagjai sorába választotta. Tegnapi esti kolozsvári fellépése beigazolta párizsi sikerét, mert Molnár István az igazi, ösztönös tehetségekre jellemzően, egészen új utakon jár, nemcsak témái megválasztásával, hanem kosztümjei tervezésében is. Teljesítményének ujszerűsége, a mely átérés és a lélek legtitkosabb redőinek és indulatainak kifejezése jellemzik Molnár István táncait. Mozdulatainak gracióz és mégis férfias, magával sodró ereje, kosztümjeinek eredeti, művészi sajátossága, első pillanatban érzékeltette a közönséggel, hogy nem mkitaposott utakon járó táncossal, hanem eredeti tehetséggel áll szemben, aki új, eddig még nem ismert és a lélek legmélyéből fakadó ihletettséggel keresi az emberi érzések skálájának új kifejezési formáit. Témáinak összeválogatása valami tudatalattiból fakadó pesszimizmust az emberi sors minden válságát átérző embert sejtet. A megpróbáltatásokba belenyugvó, de az élet ritkán mutatkozó naps oldalát is érzékelő ember belső vergődését fejezte ki. Ilyen volt például a Wagner zenére komponált Albumlap, Ady: A mese meghalt, Reményik: Akácsor ősz utján és a Liszt II-ik balladájának kíséretére eltáncolt Álom.

Közreműködött az est keretében Molnár egyik tanítványa, a szintén rendkívül tehetséges Ulrich Ferenc, aki Beethoven-Kreisler: Rondinójára komponált és Beethoven: Dervis táncával aratott sikert. A zongorakíséretet Schönfeld Hédi látta el, aki két magánszámmal is őszinte sikert aratott. (H. E.)

Hárommillió liter petróleum ég. Rio de Janeiroból jelentik: Petróleum-tankok töltésekor az egyik cső eltört és kigyulladt. A tűz átterjedt a már megtöltött petróleum-tankokra is és több, mint hárommillió liter petróleum áll lángokban. Huszonöt munkás meghalt a gáz robbanása pillanatában, nagyon sok a súlyos sebesültek száma is.

Pályázat

A dévai zsidó nemzeti szövetség helyicsoporthja otthonának közeli (helységberlet) állására pályázatot hirdet. Ajánlatok Gál Armin, Déva címre küldendők. Pályázati határidő április 15.

Gyorsí

Burgos, március 15-én este a spanyol hadvezetőkészületeket körzeteiben, a műveletek érdekrek szerint a labban való me

Pe a

PÁRIZS
hírt, mely a parlamentnél kezdő és a köztársaság frissességénel

Kötele a

Kihágási kereskedő elrend

Cluj, március 15-én közelről érte meg az elm törvényseket.

A városok értékeit, ug képezi, amelyet után kell lerő árakra maguk vetik ki ezt az importált áruk behajtása a válykozsvár akarta állapítámportált áruk dők lerőjják-e keteket. Evégetmportörökhöz igazolják a válykozsvár, a földi áruszállítást értékkilétet.

A perben s ilyen értelet junius havában nyugták bemadott a keresket a nyugtálgáltatta a Barjához, a többjégybankfiók szolgálatnámint hogy azo a kereskedő rrosi adóhivataTavaly októosztálya vis hogy a szóba portált Koloz az értéke ala letéket és egfutt fel. Az fudta igazoln leték lefizevetett el.

A kihágástörvényseknkövetkezőkép A vállalat után szabályket. Egyébbvámhivatalok

lehet össze-

Branca

frontról

én estefelé Re-
arab terroristák
sebesítették Ja-
rendőrt. Alexen
z évvel ezelőtt
esztinába.

állami kórház
malára sebeztek
nkást és ugyan-
agaj Simon se-

o fegyencei meg-
kirendelt zsidó
ek meg. A rend-
közülük megölt,
ttónek sikerült

a Jordán északi
gyenruhás arab
nszjordániai ha-
a harcban egy
ogatótt. A harc
meg. Az angolok
közöttük Nac
ngol légió tagja.
ség parancsnoka
ekülni a haláltól.
és találta, a piló-
s sikerült neki

táncestje

meg Kolozsváron
er István. A mű-
sikerrel mutat-
ves international
ol a művészekből
ló közönség elis-
tes párizsi táncin-
szította. Tegnap
beigazolta párizsi
ván az igazi, ösz-
zöen, egészen új
ai megválasztásá-
rvezésében is. Tel-
e, a mély átérzés
edőinek és indula-
ik Molnár István
gracióz és mégis
ereje, kosztümjei-
átossága, első pil-
özönsséggel, hogy
áró táncossal, ha-
áll szemben, aki
rt és a lélek leg-
ségeggel keresi az
nak új kifejezési
válogatása valami
szimizmust az em-
tött átérző embert
sokba belenyugó,
ozó napos oldalát
vergődését fejzte
Wagner zenére
y: A mese meg-
r-öz útján és a
kíséretére eltán-

keretében Molnár
tén rendkívül te-
aki Beethoven-
omponált és Bee-
aratott sikert. A
eld Hédi látta el,
is őszinte sikert
(H. B.)

tróleum ég. Rio de
leum-tankok tölté-
tt és kigyulladt. A
tött petróleum-tan-
arcmillió liter pet-
Huszonöt munkás
pillanatában, na-
tek száma is.

zat
szövetség helyico-
(helységberlet) ál-
Ajánlatok Gál Ar-
ok. Pályázati határ-

Gyorsított tempóban készítik elő Madrid ostromát

Belgium de jure elismerte Franco kormányát

Burgos, március 17. (Rador.) A nemzeti spanyol hadvezetőség megyorsította az előkészületeket a madridi front különböző frontjeiben, a rövidesen megindítandó hadműveletek érdekében. Madridból kapott hírek szerint a lakosság a béke minél gyorsabban való megkötését sürgeti.

Bilbaoból jelentik, hogy a nemzetiek csütörtök esti jelentése szerint semmi új nem történt a különböző frontokon. A nemzeti repülők Kartagénát bombázták. Burgosi jelentés szerint a belga kormány de jure elismerte a nemzeti spanyol kormányt.

Petaín marsallt jelölik a francia köztársaság elnökségére

PÁRIZS, március 17. A francia kamara és a szenátus örömmel fogadta azt a hírt, mely szerint Petaín marsallt jelölik a köztársasági elnöki tisztségre. A francia parlamentnek ugyanis az az egyöntetű véleménye, hogy feltétlen tekintéllyel rendelkező és a pártok fölött álló egyéniség alkalmas arra, hogy a mai időkben a francia köztársaság elnöke legyen. Petaín marsall nyolcvanhárom éves ugyan, de szellemi frissességének teljes birtokában van.

Kötelesek-e igazolni az importőrök a városi taxa ad valorem lefizetését?

Kihágási jegyzőkönyveket vesznek fel az igazolást elmulasztó kereskedők ellen. A kolozsvári törvényszék az importőr kérésére elrendelte a vámhivatal és a jegybankfiók vezetőinek kihallgatását

Cluj, március 17. Kereskedelmi köröket igen közelről érintő per tárgyalását kezdte meg az elmúlt napokban a kolozsvári törvényszék.

A városok egyik jövedelmi forrását az érték-illeték, ugynevezett: taxa ad valorem képezi, amelyet a városba behozott áruk után kell leróni. A belföldi származású árukra maguk a városi adóhivatal közegei vetik ki ezt az illetéket, míg a külföldről importált áruk után az illeték kivetése és behajtása a vámhivatalok feladatát képezi, melynek ezek eleget is tesznek.

Kolozsvár városa az elmúlt évben meg akarta állapítani, hogy a városba érkező importált áruk után az importőr kereskedők lerójják-e vajjon a törvényes érték-illetéket. Evégett felszólításokat intézett az importőrökhöz, hogy záros határidőn belül igazolják a vámhivatal által kibocsájtott nyugtákkal, hogy az általuk behozott külföldi áruszállítmányok elvámolásánál az értékilletéket is lerótták.

A perben szereplő kolozsvári kereskedő is ilyen értelmű felszólítást kapott 1938 június havában, amely a kért hivatalos nyugták bemutatására többheti haladékot adott a kereskedőnek. Mínt hogy a cég ezeket a nyugtákat kötelességszerűen beszo- gáltatta a Banca Nationala kolozsvári fiók- jához, a többi importokmánnyal együtt, a jegybankfiók pedig a nyugtákat vissza- szolgáltatni annál kevésbé tudta volna, mínt hogy azokat Bukarestbe továbbította, a kereskedő nem tudott eleget tenni a vá- rosi adóhivatal felszólításának.

Tavaly október végén a város adóügyi osztálya visszamenőleg megállapította, hogy a szóbanforgó cég mennyi árut im- portált Kolozsvárra és ezeknek az áruknak az értéke alapján kivetette az egyenérték- illetéket és egyben kihágási jegyzőkönyvet tett fel. Az indokolás szerint a cég nem tudta igazolni a városnak járó törvényes illeték lefizetését és emiatt kihágási kö- vetett el.

A kihágási jegyzőkönyv ellen a cég a törvényszéknél keresett jogorvoslatot és a következőképpen érvelt:

A vállalat minden egyes import-tétel után szabályszerűen leróta az értékilleté- ket. Egyébként ennek a felszámítását a vámhivatalok automatikusan eszközölik. A

befizetésről szóló nyugtákat a többi im- portokmánnyal együtt beadta a jegy- bankfiókhoz, aminthogy erre a törvényes előírások kötelezik. Arról, hogy ezeket az okmányokat nem sikerült többszöri köz- benjárásra sem visszaszereznie, a cég nem tehet.

A kihágási jegyzőkönyv a cég érvelése szerint másképp is téves. Így például a jegyzőkönyvben olyan árutételek után is felszámították az értékilletéket, melyeket a cég ki sem váltott, ha nem a feladó ren- delkezésére bocsátva visszaküldött. Ezt a tényt a kereskedő a kolozsvári vámhivatal által kiállított hivatalos igazolvánnyal bi- zonyította.

A kereskedő ennek megfelelően a követ- kező kérést terjesztette elő a napokban megtartott törvényszéki tárgyaláson: ren- delje el a bíróság a tanukihallgatást az ügy tisztázása érdekében. Kéri tanukként kihallgatni a vámhivatal tisztviselőit, a jegybank kolozsvári fiókjának vezetőit és egyben kéri annak kivizsgálását, vajjon a vámhivatal által behajtott és a város pénz- ügyi osztályához átutalt érték-illeték el- könyvelésénél egyes pénzügyi tisztviselők részéről nem fordultak-e elő tévedések, vagy szabálytalanságok?

A város jogi képviselője a bizonyítási eljárás mellőzését kérte, mivel a cég az igazoló okmányok bemutatására vonatkozó felszólításnak hónapok alatt sem tett ele- get, másrészt pedig a kihágási jegyző- könyv csak tárgyi bizonyítékokkal támad- ható meg, a jelen esetben pedig a kereske- dő feltevésekkel és gyanúsításokkal véde- kezik.

A kolozsvári törvényszék harmadik szekciója helyt adott a kereskedő által kért bizonyítási eljárásnak és elrendelte az általa bejelentett tanuk beidézését. (r.-r.)

De Valera Mussolininél

LONDON, március 17. Londonban nagy feltűnést keltett az a hír, hogy Mussolini ta- lálkozott a Rómában tartózkodó De Valera ír miniszterelnökkel, akit Clano külügymi- niszter ebéden látott vendégül.

די סימבאלען פון ריינקייט.

ווען דער בעלדערפובלעך געט ארויס מיט א ליכט און אזוי פודק המן ערב פסח -
ווען דאס טייערע יום טוב צייטן געשריבן גלאנצט ווערט אזוי זיין דער
ליכטן גלאנץ -

דאן שטעלט אוועק די הויפער צערעס נעמען דאס היינט פסחדיגע נע-
שר הייל זי ווייס דאס דיעזעס 100% ריינעס פפלאנצערפסט און

שמרענע פשר אונד דאס צו די פסחדיגע שפייזען
קאן מאן אהען דיעזעס פסטט ניכט אויסקומען.

צערעס

איז א 100% ריינע פפלאנצערפסט.

Megszakadtak a tárgyalások az angol kormány és a zsidó delegáció között

A palesztinai zsidó nemzeti tanács 24 órás általános sztrájkot rendelt el

LONDON, március 17. Az angol kormány és a zsidó delegáció között megszakadtak a tárgyalások. A zsidó delegáció, miután áttanulmányozta az új angol javaslatokat, közölte a kormánnyal, hogy azokat elfogadhatatlannak tartja. A zsidó delegáció tagjai ma elhagyják az angol fővárost.

JERUZSALEM, március 17. A Vaad Leumi az angol kormány Palesztina-politikája elleni tiltakozás jeléül egynapos általános sztrájkra szólította fel az ország zsidó lakos- ságát.

Négymillió eredetét nem tudta igazolni Teianu volt pénzügyi alminiszter

Másik négymilliót törvényesen keresett a volt alminiszter

Bucuresti, március 17. A bucaresti tábla ötödik szekciójának Poltzer tanácsa tegnap hirdette ki döntését a C. Teianu volt pénzügyminisztériumi államtitkár ellen indított vagyonellenőrzési perben. Teianu — mint emlékeztetés — 1929-30-ban a pénzügy- minisztérium államtitkára, majd alminisz- tere volt. A vagyonellenőrzési bizottság első fokon, elrendelte Teianu vád alá helyezését, miután megállapította, hogy a pénzügyminisztériumban folytatott működése alatt 8 millió 144 ezer 893 lej kitévő vagyont szerzett, amelynek törvényes eredetét nem tudta beigazolni.

a szóbanforgó összegből Teianu csak 4 mil- lió lej eredetéről nem tud számot adni. Ez az összeg egy 1927-ből keltezett jelzálog- levélben van feltüntetve, ahol C. Teianu hitelezőként, I. Teianu órnagy pedig adós- ként szerepel.

A tábla törvénytelen uton szerzettnak nyilvánította ezt az összeget, amellyel meg károsították az államot és a fennálló tör- vény alapján 90 százalékos adót vetett ki rá.

A fennmaradó 4 millió 144 ezer 893 lej eredetét a tábla beigazoltnak találta, mi- után Teianu bebizonyította, hogy az évek során a minisztériumban felvett fizetései- ből és díjazásokból származik.

A táblai tárgyalás folyamán a vád alá helyezési végzést részben módosították. A táblai tanács ugyanis megállapította, hogy

SPORT

Romániai sportalakulatok csak a Straja Tării engedélyével szerepelhetnek külföldön

Ugyanez vonatkozik az egyéni versenyzőkre is

Bucuresti, március 17. Az UFSR, a romániai sportszövetségek uniójának állandó bizottsága, tegnap ülést tartott. A George Plagino elnök vezetése mellett lefolyt értekezleten engedélyezték a kolozsvári Viktoria március 19-i a Kispeszt elleni budapesti mérkőzését. Ami a Kispeszt április 9-i temesvári a Kínizsi elleni és április 10-i aradi AMTE elleni mérkőzését illeti, az UFSR csak abban az esetben járul hozzá a mérkőzések megtartásához, ha a Kispeszt romániai ellenfeleit Budapesten revánsképpen vendégül látja. (Egy újabb jelentés szerint a Viktoria budapesti játéka egyelőre elmarad.)

Az UFSR állandó bizottsága ezután elhatározta, hogy megújítja megállapodását a magyarországi OTT-vel. Ennek megvalósításaként Neagu Boerescu az UFSR nevében május 1-én Budapestre utazik.

Ezután a romániai válogatott csapatok és egyéni versenyzők külföldi szereplésének kérdésére került sor. Az állandó bizottság kimondta, hogy válogatott csapatok, vagy egyéni versenyzők külföldön csak a Straja Tării engedélyével szerepelhetnek. Az ezirányú kéréseket az UFSR terjeszti fel véleményezésével. Ami a külföldi sportalakulatok és versenyzők romániai szereplését illeti, ezek számára elég az UFSR engedélye.

Végül az UFSR 50-50.000 lej pótelőleget szavazott meg a román asztalitenisz és bobszövetségnek.

Mi újság a sportvilágban?

A labdarugószövetség mellett működő átigazolási bizottság legutóbbi ülésén a Juventust 13.000 lej fizetésére kötelezte Sonny Niculescu javára, míg a brassói Astra sportegyesületet 24.000 lej megfizetésére, amely összeggel Reményi Tibor edzőnek tartozik a brassói sportegyesület.

Az ismeretes külpolitikai események miatt veszély fenyegeti a Közép-Európa Kupa és Európa Kupa labdarugóküzdalmakat. Csehszlovákia megszűnésével ugyanis nem valószínű, hogy a cseh labdarugócsapatok nemzeti jelleggel résztvehetnek-e még nemzetközi mérkőzéseken. Olyan hírek is terjedtek el, hogy Magyarország visszavonul mindkét nemzetközi labdarugóküzdalmától. A kérdésben végleges határozatot május hónap folyamán hoznak illetékes körök.

Románia asztali teniszbajnoksági versenyeit Brassóban rendezik meg. A szövetség a Metron egyesületet bízta meg, hogy a bajnokságokat április 15. és 16. napjain rendezze.

Bukarestből jelentik: Morar Teofil dr. az ismert és kiváló futballbíró, értesítette a központi bíró-bizottságot, hogy a jövőben nem hajlandó egyetlen olyan mérkőzést sem levezetni, amelynek a Venus csapata a szereplője.

Német-francia vívómérkőzés a nemzetközi vívóélet legnagyobb márciusi eseménye. A németek látják ezúttal vendégül a franciákat Berlinben s a mérkőzés egyéni meccsek-ből fog állni. A mérkőzés kiterjed mindhárom fegyvernemre s természetesen mindkét nemzet vívói komoly előkészület után mennek a harcba. Különösen a franciák készültek erre a mérkőzésre nagyon komolyan. A francia szövetség már összeállította együttesét, amellyel Berlinben felveszi a versenyt. A franciák törben E. Garderet és Bondoux-t, párbajtörben Péchaux-t és Dulieux-t, kardban Faurét és Jusot jelölték ki. A német csapat összeállítása még ismeretlen. Mindenesetre annyit máris lehet látni, hogy a szuró-fegyverekben a franciák, kardban a németek lesznek előnyben.

Megjelent

az Erdélyi Cionista Kulturközpont kiadásában:

Nathan Bistrizky:

Az ifjúság útja
Ára 20 lej.

Salamon Goldelman:

Zsidó nemzetgazdaság
Ára 20 lej.

Megrendelhető a Zs. N. Sz. timisoara-i központjánál és a körzeti irodáknál.

Uj munkarend a városházán

Cluj, március 17. Dr. Bornemisa Sebastian polgármester a közigazgatási törvény 15. szakasza alapján március 11-től kezdve új munkaidőbeosztást léptetett életbe a városházán. Eszerint a polgármester hétfőn reggel 9 órákor, kedden reggel 8 órákor és pénteken reggel 10 órákor tárgyalja meg a közigazgatási osztály vezetőivel a közigazgatási ügyosztály hatáskörébe tartozó ügyeket. A főtitkár kedden, csütörtökön és szombaton reggel 8 órákor terjeszti elő jelentését, a pénzügyi osztály főnöke hétfőn, szerdán 10 és pénteken 11-ker terjeszti elő jelentését, a műszaki ügyosztály kedden és csütörtökön reggel 10 órákor és szombaton 10 órákor, a számvétség főnöke kedden 10 órákor, csütörtökön 11 órákor és szombaton 9 órákor, a közüzemek vezetője kedden és szombaton 11 órákor, csütörtökön délelőtt 10 órákor, az állategészségügyi ügyosztály és a vágóhid igazgatója kedden és szombaton déli 12 órákor, a jogügyi és anyakönyvi hivatal vezetője hétfőn, szerdán és pénteken délelőtt 10 órákor, a kerületi kapitányok csütörtökön déli 12 órákor referálnak a polgármesternek

az időszert és elintézésre váró ügyekről. A tanácsüléseket, amelyeken a helyettes polgármesterek, a főtitkár és az osztályvezetők vesznek részt, minden héten kedden és pénteken délután 17 órától 19 óráig tartják meg.

Magánfeleket a polgármester hétfőn, szerdán és pénteken 12 órákor fogad, a város tisztviselői pedig csütörtökön déli 12 órákor jelentkezhetnek a polgármester előtt ügyesbajos dolgaikban.

Intézkedett a polgármester az iktatóba érkezett ügyiratok és különböző beadványok felülvizsgálásáról is. Eszerint az összes iktatóba érkezett beadványokat az iktatóhivatal főnöke minden délután 2 órákor bemutatja a polgármesternek, aki azt még aznap átnezi és másnap reggel fél 9 órákor kiosztja elintézés végett a különböző ügyosztályok között.

Sürgős természetű ügyekben természetesen az egyes osztályfőnökök a munkaidőbeosztáson kívüli időben is tehetnek előterjesztéseket a polgármesternek.

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Győrfalvi lakodalom

Czakó János fiatalon elhunyt győrfalvi református lelkész életképe a színház szombati és vasárnapi műsorán

Szombaton este és vasárnap délután Kolozsvár közönsége elé lép Győrfalva népe és színpompás viselésében, eredeti rendezésben előadja a község fiatalon elhunyt református lelkészének nagyhatalú életképét, a táncokban és dalokban bővelkedő „Győrfalvi lakodalom”. Az előadást eredeti győrfalvi fűléssz-zenekar kíséri.

A darabot színesítő, jórészt ismeretlen népdalok, verses közönlők mellett az előadás legkiemelkedőbb száma A CSURDÖNGŐLŐ. Az ősi székely csurdöngölő zenéje csupa vérforraló ritmus s vad kozáktáncokra emlékeztet. A csurdöngölőt dalias győrfalvi legények roppják a falusi zenekar muzsikájára, sarkantyújukkal pengetve.

A páratlan látványosságnak ígérkező előadást, amelynek tiszta jövedelmét a győrfalvi kultúrház felépítésére fordítják, Vásárhelyi János dr. református püspök megnyitja vezetői be.

HETI MŰSOR:

Szombat 9: Győrfalvi lakodalom. (Czakó János revülje, a győrfalvi népszokások bemutatása, ötven festői viseletű nő és férfi és a győrfalvi cigányzenekar részvételével. Bevezeti: Dr. Vásárhelyi János ref. püspök.)

Vasárnap d. u. fél 3: Győrfalvi lakodalom.

d. u. 6 és 9: „Alhambra”. (A bukaresti Alhambra revütársulat előadása.)

Szerda 9: Attilio Ranzato, a világhírű cselőművész egyetlen hangversenye. Műsor: 1. Bach: Aria, Vitali: Chaconne. 2. Boccherini: Concerto in Si maggiore (Allegro Moderato, Adagio, Rondo). 3. Bossi: a) lamento, b) tumulto. Flamand ária (népdal a XVIII. századból.) 4. Ranzato: Arab tamburin. De Falla: A tűzritus tánca. Scott: Pastorale and Reel. A zongoránál: Renzo Bossi.

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

Az év legnagyobb szenzációjának bemutatója. Parádés szereposztásban, csodálatos pázarsággal, gyönyörű zenével elevenedik meg Johan Strauss élete: A nagy keringő. Felülmulja az év összes filmjeit. Főszereplők: Fernand Gravet, Luise Rainer, Miliza Korjus, Hugh Herbert. A Metro Goldwyn jubiláris produkciója. Műsor előtt 2 premier journal: Fox és Metro.

A SELECT MOZGO MŰSORA:

Zaza. Egy szép asszony életének története. Szerelme... csalódása. Egy asszony regénye, mely minden asszonnyal lehetne. Főszerepekben: Claudette Colbert, Herbert Marshall. Rendezte: Zukor Georg.

A CAPITOL MOZGO MŰSORA:

Premier világszínkép! Gunga din. Örösfilm. Nagyon mint Bengáli és a 41-es Brigád. Főszereplők: Cary Grant, Victor Mc. Laglan és Douglas Fairbanks. A film előtt a legfrissebb világhíradó.

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

Vörös orchideák. Izgalmas kémfilm, főszerepekben: Olga Tchechova, Albert Schönhals, Camilla Horn.

AZ EDISON MOZGO MŰSORA:

Svéd Sándor, a világhírű magyar énekes egyetlen extraszuper filmje: Mária nővér. Főszereplők még: Jávor Pál, Vaszary Piroksa, Stolz Hilda és Halmay Tibor. II. A Titanic óceánjáró hajó katasztrófája. Charles Boyer-rel. III. Híradó. Jön: Eggerth Márta és Jan Kiepusa.

RIO MOZGO MŰSORA:

Ma 3, 6 és 9 órákor két sláger! I. Vladia Corsacova. Orszul beszélő társadalmi dráma. Fősz.: Vladimir Gardin és M. Vasiliev. II. A gangster bosszúja. Izgalmas gangster dráma. Fősz.: Patt O'Brien és Margaret Lindsay. III. Journal.

Következő műsorunk: Botrány az Operában. Fősz.: Marx testvérek. II. Az ördög leánya.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, március 18.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 17: A Románia őrsége szervezete órája. 18.15: A munka és jókedv szervezete órája. 19.15: Időszakos anyagok. 19.32: Dumitrescu zenekar. 20.05: Felolvasás. 20.20: Vendéglői zene. 21: Üzenet. 21.15: Tánczene. 22: Hírek. 22.15: Lázár Mircea énekel. 22.40: Kabarémezek. 23: Hírek. 23.15: Hanglemezek. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Majd: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Országos Postászenekar. 13.30: Hírek. 18.10: Cigányzene. 19.20: A rádió szalonzenekara. 21: „Srosszpesi vidám est”. 22.40: Hírek. 23: Beszkárt-zenekar. 24.20: Jazz. 1.05: Hírek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból?

London Regional. 20.30: A Columbia zenekar hangversenye Amerikából. Zágráb. 21: Opera. Radio Paris. 22.30: Közvetítés a Vigoperából.

של פסח

Bormazsola, krump'iliszt, valamint az összes húsvéti cikkek kaphatók

Spéternél

Cluj, Piața Mihai Viteazul 12.

Akiket utazás közben rosszullet fog el...

Nagyon sokan vannak, akik nem tudnak utazni vonaton, villamoson, vagy autóbusszon, mert közben rosszullet, szédülés, hányás, vagy hányinger fogja el őket és így sokszor legfontosabb teendőik elintézésében akadályozva vannak. De nem is mernek sok esetben még felülni vonatra, vagy villamosra sem, olyan erős a félelem, amely visszatartja őket az utazástól, képzelhető, mily kellemetlen ez nemcsak magára a félelemben szenvedő egyénre, de hozzátartozóira is, kik hozzáigazodni kénytelenek.

A világhírű amerikai GASTRO D. gyógy szer fenti esetekben meglepő eredménnyel lett sokaktól kipróbálva és a hatás olyan eredményesnek mutatkozott, hogy rövid GASTRO D.-kúra után már nyugodtan utazhatnak, mert a központi és vegetatív idegrendszert annyira megnyugtatja, hogy fenti zavarok teljesen kimaradnak.

GASTRO D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett, CSASZAR E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

APRÓ

HIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legcsebb apróhirdetés 2 lej. Állástkeresők, üdülőhelyek és fürdőhirdetéseit, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csakis előfizetés mellett közzétehetjük. Jellegű levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portóztott leveleket továbbítunk.

FÜGGÖNYEINK, AGYTERITŐINK NÉLKÜLÖZHETETLENEK HUSVÉTNAK REMÉNYTELJŐ ÜNNEPI HANGULATAHOZ. Valódi vert csipkeszövetből. KIVÁNT MÉRETBEN „DER-BESO” függönykellékszaksüzletben. Gólya áruház feletti emeleten.

Panzióvaj kiadó elegáns komfortos butorozott szoba. Neumann, Cal. Reg. Ferdinand 59. I.

Német nevelőnőt 3 éves kislány mellé keresek. Abel, Arad, Str. Sincai 15.

Kevésbé használt, finom kivitelű külföldi börrrel bevont nagy Clubgarnitúra hely szűke miatt eladó. Megtekinthető d. e. 9-11-ig. Cím a kiadóban.

Perfekt kozmetikusnőt némi biztosítékkal berendezett kozmetikához keresek. Cím: Parfumeria Lord Cluj, Str. Regina Maria 28.

Witwe, Dame der besten Gesellschaft, intelligent, kultiviert, gebildet, vornehme Erscheinung und Charakter, trotz Emigration nicht ganz mitellos sucht passenden Lebenskameraden. Reflektiere nur auf Bewerber, vornehmen Charakters, geschichtete Position bis zu 55 Jahren. Zuschriften unter: Neue Heimat an die Administration.

Gyapjufésülőgép, Rieger gyártmányú 80 cm széles eladó. Megtekinthető: Cluj, Calea Marechal Foch 99. Vattagvár.

Jókarban levő nagy kóser csempé főzőkályha olcsón eladó. Calea Marechal Foch 99.

Butorozott szoba fürdőszobahasználattal (esetleg konyhahasználattal is) két személy részére április 1-re kiadó. Klein, Str. Regina Maria 9.

Villanegyedben, Str. Bolinteanu 11/a május 1-re kiadó 3 szoba, hall teljes komforttal teljes villában. Értekezni 16-19 óra közt a tulajdonosnál.

Kiadó másjusra első emeleten komfortos 3 vagy 4 szobás, hallos lakás, irodának vagy orvosi rendelőnek is megfelel. P. Mihai Viteazul 39. Hátulajdonosnál.

3 szobás komfortos lakás kiadó. Str. Elisabeta 34. Értekezni 2. számú lakásban.

Figyelem! A Reg. Ferdinand 63 szám alatti kóser étkezdében menü kihordásra is a legolcsóbban kapható. Húsvéti előjegyzéseket elfogad.

Esküvők, barmicovk és szidik rendezésére olcsón vállalom. Meghívásra házhoz és vidékre is megyek. Alkalmi tortákat és kuglerket olcsón készítek. Adlerné, Str. General Gherescu 7.

A vallásos

Emigrá

Mint ismeretes,

szervezet választmá alkalmával egy hétgi tagból álló emigrálasztott meg. E bizjárt és feladatát nem sággal, mintahogy hathetes megválasgalább egyszer is ez Az orthodox sajtó nyereire vagyunk utahen. Eszerint, ennel választása több rabszására történt és az bi ur szavai szerint nyugtatni a vallás szándékozó részét”, másik közismert rta, „mert az ifjusá keseredve és oda cs hogy törődnek baja

Nem akarunk a máival, azoknak ok megoldási lehetőség sen foglalkozni. So lap hasábjain, (lás szeptember 3 és 4-i megjegyzésre szere amelyek esetleg eg séhez fognak vezet

Az ifjuságról va idézett főrabbi szájuság érdekében kénak a megalakításá az öregek, ugy ahog és e földi életüket, hogy — bizottságol elnevezéséből föltét juság problémáit e ják megoldani és e szeretné a szavát h va pedig az, hogy n vándorolni, csak e neve — Erec Jiszro

Ez az ifjuság, hogy nyomasztó g helyzete folytán el zát, gyermekkori e nem hajlandó kime Rhodéziába. Ner kormányai már álli lyi orthodoxia elki vallásos ifjuság k gyalása céljából, d elejét kell venni az szó, ide oda való p délyi vallásos ifjus nyomorban él, amé öltözködik rendese próbáltatásokat is ról van szó, hogy hetség teremtőj zebb munkát is h akkor, ha nem oda magával viszi min lélmáját, nem oda, kafferek vagy a k rendű” fajával sz védekezősi hareba oda, abba az orsz ra óta vágódik, m ja álomba ringatta tója a zsidó szoká zette és amelynek jában a rebbe as esti vacsoráknál, „soles szüdesz”-i Minden mai és átr re is, csak Erez J gyermekek ez „6s-gához láncolni, cs fogja véres verej földé varázsolni, e föltt izzón sütő tudatosítani benne minden öntudatos az I-ter mására ber” fenkölt érzés

Nem kellett vol

MIZRACHI

A MIZRACHI SZERVEZET HELYICSOPORTJÁNAK KÖZLEMÉNYEI

A vallásos ifjuság utja

Emigráció vagy átrétegeződés?

Irtta: HALPERT FISL

Mint ismeretes, az erdélyi orthodox szervezet választmánya, legutóbbi gyűlése alkalmával egy hét főrabiból és hét világi tagból álló emigrációs bizottságot választott meg. E bizottság munkaprogramját és feladatát nem közölték a nyilvánossággal, mintahogy azt sem tudjuk, hogy hathetes megválasztása óta összeült-e legalább egyszer is ez a bizottság, vagy sem. Az orthodox sajtó felhívatalos közleményeire vagyunk utalva ebben a tekintetben. Eszerint, ennek a bizottságnak a megválasztása több rabbinagyságot indítványozására történt és az egyik nagynevelő főrab ur szavai szerint azért, mert „meg kell nyugtatni a vallásos ifjuság kivándorolási szándékozóját”, vagy ahogyan ezt egy másik közismert rabbi-kapacitás mondta, „mert az ifjuság szíve mélyéig el van keseredve és oda csatlakozik le, ahol látja, hogy történnek bajaival.”

Nem akarunk a vallásos ifjuság problémáival, azoknak okaival és e problémák megoldási lehetőségeivel e helyen részletesen foglalkozni. Sokat írtak már erről e lap hasábjain, (lásd az Uj Kelet m. évi szeptember 3 és 4-iki számát), csak néhány megjegyzésre szeretnénk itt szorítkozni, amelyek esetleg egy tiszta kép felismeréséhez fognak vezetni.

Az ifjuságról van most szó és mint az idézett főrabbi szavaiból is kitűnik, az ifjuság érdekében kérték ennek a bizottságnak a megalakítását, számolva azzal, hogy az öregek, úgy ahogyan elhelyezkedtek már és e földi életüket majd csak lelik valahogy — bizottságok nélkül is. A bizottság elnevezéséből föltehetőleg, hogy az ifjuság problémáit emigráció útján próbálják megoldani és e pontnál az ifjuság is szeretné a szavát hallatni. Az ifjuság szava pedig az, hogy nem akar és nem fog kivándorolni, csak egy országba és ennek a neve — *Erec Jisrael!*

Ez az ifjuság, ha már arra ítéltetett, hogy nyomasztó gazdasági és társadalmi helyzete folytán el kell hagynia szülei házáat, gyermekkori emlékeit és baráti körét, nem hajlandó kimenni sem Kenyába, sem Rhodéziába. Nem mintha ezen országok kormányai már alig várnák, hogy az erdélyi orthodoxia elküldje oda képviselőjét a vallásos ifjuság kivándorlásának megtárgyalása céljából, de már a megindulásnál elejét kell venni az eredménytelenségbe vezető, ide oda való próbálkozásoknak. Az erdélyi vallásos ifjuság, amely ma is nagy nyomorban él, amely ma sem táplálkozik és öltözködik rendesen, a legnehezebb megpróbáltatásokat is hajlandó kiállni, ha arról van szó, hogy valamilyen megoldási lehetőség teremtsék számára, a legnehezebb munkát is hajlandó vállalni, de csak akkor, ha nem oda fogják küldeni, ahová magával viszi minden zsidó és gáluti problémáját, nem oda, ahol pár év múlva a zulu kafferek vagy a kongói néger „magasabb rendű” fajjal szemben kell majd újabb védekezési harcra bocsátkoznia, hanem oda, abba az országba, ahová gyermekkor óta vágyódik, melynek dalaival édesanyja álomba ringatta, amelynek imáival tanította a zsidó szokásokba és tanokba bevezette és amelynek megváltását látta víziójában a rebbe asztalánál eltöltött péntek esti vacsoránál, vagy a besz-hamidrás „soles szüidész”-i misztikus félhomályában. Minden mai és átmeneti nehézségek ellenére is, csak Erec Jisrael, csak az ősök és gyermekek az „ős-uj” országa tudja őt magához láncolni, csak ebben az országban fogja véres verejtékével a sziklát termőföldé varázsolni, csak ez a föld és e föld fölött izzón süttő nap és kéklő ég tudja tudatosítani benne azt az érzést, amelynek minden öntudatos emberben élnie kell és ez az I-ten mására teremtett, „szabad ember” fenkölt érzése.

Nem kellett volna talán erről annyit ír-

ni, mert hiszen amugy sincs más ország, ahova egy bócher kivándorolhatna, az emigrációs bizottság amugysem fog tudni egyetlen vallásos ifju kitelepítését is elősegíteni más országba, de szükséges ez ügyben a vallásos ifjuság hangját hallatni, egy akarást, amely szerint még ha volna is más ország, ahol helyet lehetne, még ha akadna is kormány, amely országa kapuit kinyitná előtte; a bócher, a vallásos ifju, csak egyetlen országot lát szeméi előtt, amelyet magáénak tud és akar, amelynek egész életét és munkaképvét áldozná és ez az ország — Erec Jisrael.

Van azonban e problémának még egy fontos, sőt talán fontosabb része, amelyet szintén a bizottság figyelmébe kell ajánlarmunk és ez: a vallásos ifjuság átrétegeztése.

Sokat írtak már erről a kérdéstről, megvizsgálva már ennek minden oldalát és itt csak arra szeretnénk rámutatni, hogy nem elég a vallásos ifjunak azt mondani — vándorolj ki. Főleg ne lehet ez elég akkor, amikor sem utiköltséget, sem segítséget nem nyújthatunk a más országba való letelepedéshez. A vallásos ifjuság kétségkívül jobb elhelyezkedési lehetőséget kell, hogy találjon, mint a mai, — nagy nészének emiatt ki kell vándorolnia, — de lehetővé kell tenni annak a résznek is, amely itt marad, hogy kenyerét megkereshesse.

Többször írtunk már arról, hogy mai antiszemita hullám nélkül is, pusztán a gazdasági fejlődés folyamataképpen, a közvetítő kereskedelem tevékenységi köre mind jobban és jobban összehangorodik és a kereskedői réteg a kereseti lehetőségektől

elesik. Ha ez az antiszemita hullám, amely ma a társadalmi problémák felszínén hömpölgő, az idők folyamán meg is szűnne és helyébe enyhébb áramlat jönne, — minden ország termelése és gazdálkodása ezentul bizonyos irány szerint fog alakulni. Hogy ez az irány financ-kapitalizmus vagy valódi kooperáció lesz, ez a jövő titka. Egy azonban bizonyos, hogy bármilyen forma szerint is alakulna, még a legdemokratikusabb kormányzás alatt is a zsidóság vallásos rétege, amelyet a szombat és sok vallási törvény akadályoz abban, hogy a világ többségi népeihez hozzáidomuljon, kiesik a termelési lehetőségeiből és ezáltal természetesen a fogyasztási rétegből is. Különösen a foglalkozás nélküli bócher sanyli ezt meg már ma is és fogja még jobban megsínyleni már az egész közeljövőben. A szakmát nem tanult vallásos ifju minden kereseti lehetőségtől el van és el lesz zárva. A néhány gazdag házból kikérült tudatlan, de annál hangosabb, sikereket fölmutató ifju kirívó esete, csak erősíti ezt a szabályt.

Ha pedig ez így van már itt, a gálutban, ahol az ifju, ideig óráig még meghúzódhatik szülei vagy más rokonai mellett, mennyivel inkább lesz ilyen a helyzete annak az ifjunak, aki minden dolgozni tudás nélkül fog kivándorolni. A napi hírek állandó rovatjaiban olvashatjuk, hogy még az a néhány ország is, amely nagy ritkán beenged egy-egy bevándorlót, csak olyat fogad be, aki szakmunkás. Munkát nem ismerő emberek sehol sem kellenek és nagy felelősséget jelent ilyen elemeket, minden előzetes kiképzés nélkül meszete idegenbe kivándoroltatni, hacsak nem az a cél, hogy ezek ne legyenek már itt és hogy ezzel az esetleg háborgó lelkiismeretnek — amely az elmúlt husz év semmivételezését veti a szemünkre — úgy ahogy eleget tegyünk. Ezt pedig erről a bizottságról nincs jogunk és nem is akarjuk föltelezni.

Tudjuk, hogy nehéz ma átrétegeztést rendezni, sok munka és még több pénzál-dozerat kell ehhez. Főleg arra kell majd ala-

pot teremteni, hogy a dolgozó tanuló ifju tanulási ideje alatt élelemmel és lakással lehessen ellátni, de mindez nem menti fel ezt a bizottságot az alól, hogy a problémát ily módon próbálja megoldani és biztos lehetnek afelől, hogy minden ilyen irányú zsidó egyesület és intézmény a segítségükre fog sietni. Talán szükséges volna ezt a bizottságot olyan kisvárosi és községi rabbiakkal is kiegészíteni, akik nyomorúságos kicsiny fizetésükből nemcsak, hogy gyermekeknek nem tudnak egisztenciát teremteni, hanem jómaguk sem tudnak megélni belőle, akiknek fáj és szívükbe hasít gyermekeik jövőjének kilátástalansága és akik egész szívvel és lélekkel kapcsolódna-nak be ebbe a munkába, talán néhány szegényebborsu „Bálbájis”-szal is ki kellene bővíteni ezt a bizottságot, akik fiaik és lányaik reménytelenségeiről, vágyaikról és panaszairól tudnának egyet mást mondani a bizottságnak, amely ilyenformán közvetlen kapcsolatot találna azokkal a körökkel, amelyeknek az érdekében megválasztott.

És még valami. Nem „ráchmunesz”-t, könyörületet vár a mai vallásos fiatalság ettől a bizottságtól. Nem néhány garas adó mányt, vagy legjobb esetben egy „möfizeh”, ajánlólevelet, amely a kolduláshoz segíti hozzá, hanem céltudatos munkát. Ez az ifjuság, amely egész fiatalságát a mesterei lábainál töltötte, a Tant buzgón tanulmányozta, az ősi hagyományokat ápoltta, semmi munkát nem tanult, pénzszerzésre nem képezte ki magát, most, hogy mesterei felismerték, hogy ennek az ifjuságnak életérdekében is tenni kell valamit, úgy olyan pontos és céltiszmerő, hasznos és világos utmutatást vár — és vele együtt Erdély egész vallásos zsidósága kívánja ezt — hogy ennek az ifjuságnak a fiatalságára, a jesivákban töltött évekre és nagy mestereire való visszaemlékezése ne keserűséggel és haraggal töltsse el, hanem öntudatos büszkeséggel és hálás életörömmel.

A sékel

A sékel évezredek óta a zsidó összetartás, a zsidó egység, de egyúttal a zsidó szentség, a zsidó lelkiesség és örökérvényű szimbóluma. Mint a felnőtt, tette-kész, harcképes ifjak számlálási eszköze, seregszemlélet tartott mindazok fölött, akik a közösségi kötelezettségek teljesítéséből a maguk részét általa követelik és vele tesznek bizonyosságot arról, hogy ezen kötelezettségek nagyságáról és jelentőségéről világos tudomással bírnak. Ezen benső meggyőződésről a nemzet minden egyes fiának az „áldozatkészég” tényleges gyakorlásával kellett tanubizonyosságot tennie. Ze jtnu kol háover al hapkudim — a közönséggel szemben mindenkinek egyformán vannak kötelezettségei. Sem társadalmi, sem szociális helyzete nem mentheti fel az egyént attól, hogy a közösségi kötelezettségek teljesítését ne vállalja. Heasir lo jarbe — A gazdag, aki azt hinné, hogy anyagi helyzete megen-gedheti neki, hogy egyénileg, saját belátása szerint állapítsa meg a maga anyagi támogatását, de nem veti magát alá a közösség szükség szerűen együttes intézkedéseinek követelményeinek és törvényeinek, bünt követ el a közösség és önmaga ellen. Ez az elkövetés bűn a közösséggel szemben, mert gyengíti az egységet a nemzetnek az egységben rejülő aktív erejét — kol homoszif gorea: aki többet akar, aki a közösség kívánalmainál és követelményeinél nem a közösségi érzés diktálta mértéket veszi, az nem él benne a közösség munka ritmusában, feladat körében és ott pazarolja az ő anyagi javait, hol abból a közösség számára eredmény nem fakad. Bünt követ el önmaga ellen, mert közösségi érzés hiányában veszély idején, mely mindnyájunkat egyformán sújt, elkülönülve, elhagyatva érzi magát, nem támaszkodhatik a közösségi érzésben rejülő öntudat erejére és biztonságára. Vehadal lo jámit. És az anyagilag gyenge se becsúlja le szociális helyzeténél fogva a benne rejülő nagy nemzeti erőket. Ne gondolja, hogy mitán szo-

ciális helyzete nagy anyagi áldozatokra nem teszi alkalmassá ő a közösség számára értékeltelen volna. Minden egyben, akár gazdag, akár szegény, kell éljen a közösségi érzés szent tudata és azon szent meggyőződéssel kell járulnia áldozni a közösség oltárához, hogy — Machsit haskel — az ő munkája, az ő áldozata a közösség érdekében csak akkor tökéletes, csak akkor hasznos, ha ezen munkát a nemzeti kötelezettségek teljesítésébe illeszti bele, ha az ő áldozata a nép egyedei millióinak áldozatával olvad össze. V'natnu is kofar nafso: Minden egyben kell éljen az a szent tudat, hogy ha a közösség számára áldozunk, ha minden lehető megtettünk, hogy a kollektív feliratokat megvalósíthassuk, jutalmunkat abban találjuk, hogy ilyen áldozatkészégre egyáltalán képesek vagyunk. Mert csak abból fakad igaz áldás, csak az kecsgetett örökérvényű eredménnyel, csak az lehet a közösség jövőjének biztos záloga, egészséges fejlődésének kiapadhatatlan forrása. A sékelnek ezen történelmi jelentőségét a Talmudban Rabbi Simeon ben Lakis a következőkben tanítja. V'aseret alofim kikar keszet eskol-amar Res-lokis: galuj v'jaduah lifne mi seamar vehaja halolam, seatid Haman liskol s'kalim al Israel; l'fichach hiki'din siklehem l'sikle Haman. V'hajnu ditnan: b'eched b'adar masmim al has'kalim v'al hakkilajim. — „Nyilvánvaló volt a világeremtője előtt, hogy Haman sékelekkel fog Izrael ellen támadni és ezért megelőzte az Izrael sékeljeit a Haman sékeljei előtt, miként a Misna tanítja: Adar hó elsején hirdetik a sékel-adó esedékességét és a vegyes magvetés ilalmát. Vagyis a perza asszimilációtól kikezdet, a birodalomban nemcsak M'fuzar, szétszórtan, hanem M'forad, egymástól és életfelfogásban, vallási meggyőződésben is elkülönülő, széthulló perza zsidóság felett csak azért hatalmasodhatott el a hamani gonoszság, mert kivesszett belőlük az Istenben vetett hit szent forrásából

fakadó egységnek minden gátat és akadályt legyőző ereje. Nehem misz'udato sel oto harasa. A zsidóságtól elhajlásukban a környező élet legmagasabb fokáig hatoltak, megtagaiva multjuknak minden értékét, kivéve magukból a közösségi hovatartozandóság minden kritériumát. És csak amidőn Haman gonosz szándéka a zsidóságban a sékel szimbólumát újból felélesztette és gondolkodásában és cselekedetében újból a tiszta, hamisítatlan, minden idegen befolyástól mentes zsidóság útjára lépett, ennek az erőnek tudata hozta a megmenekülést, a szabadságot. Ez a szentséges egység, melyet a veszélyes történelmi pillanat termelt ki, újból az örök-egység szent forrásához vezette vissza Izraelt — I-tenhez. És miként akkor és nagyon gyakran még a történelmünk folyamán, a mai súlyos történelmi időkben is a sékel az egység, a közösségi erő, az összetartás, de a zsidó szentségnek is tettekbe hívó tanítása. Felszólt bennünket, int, tanít, hogy munkásságunkkal a jövendőnköt kovacsoljuk. Minden zsidó ember, akiben a közösségi érzés eme szent szikrája ég, ezt a sékellel kell dokumentálja. Különösen szól ez a vallásos zsidónak, akiknek kezében a sékel nemcsak az egység szimbóluma, hanem annak a szent törekvésnek, hogy ez az ősi zsidó tradíciók jegyében és szellemében valósuljon meg. Minden vallásos zsidó kezében a sékellel, harcos katonája annak a szent célnak, mely a zsidó egységet, a zsidó jövendőt, a zsidó Erec Israel-t a történelem tanításaira akarja felépíteni. Erec Israel, a zsidó népnek, Izrael trónja szellemében. (K. E.)

Garantált 12377 mentes

Ölőnyök
készen és méret után
a legjobb kivitelben

Rubin Eugen

ruhaárúházában kaphatók CLUJ,
Regelo Ferdinand 29. Telefon 36-62.

RABBI J. L. FISCHMANN:

A Mizrachi története

A fenti cím alatt cikksorozatot indítunk mai mellékletünkben rabbi J. L. Fischmann „Toldoth Hamizrachi” című hírneves könyve alapján. Rav Fischmann nemcsak mint cionista politikus, hanem mint jeles közíró is nagy tekintélynek örvend. A Toldoth Hamizrachi egyik a legnevezetesebb írásainak, egy darab zsidó történelem ez a könyv, amely a mizrachista mozgalom keretein túl meszterij tollal és szemmel világít be az egész zsidó életbe.

A krónikások köreiből kizismert és általánosan elfogadott aforizma: „Nem létezik ugrásszerű folyamat a történelemben”, nincsenek oly hirtelen változások és események a világban, amelyeket nem előzött volna meg a történelem egész sorozata, az okok hosszú láncolata. Minden új mozgalom, vagy esemény közvetlen, vagy közvetett kapcsolatban kell, hogy álljon az elmult idők folyamán lejátszódott eseményekkel, amelyek eredményeként születik egy bizonyos mozgalom. A 25 évvel ezelőtt megteremtett „Mizrachi” vallásos-nemzeti mozgalom szintén nem meglepetésszerűen jött a világra és nem ujkelteti jelenség Izrael történetében. Ezen mozgalmat mai alakjában az okok sokasága előzte meg és segítette elő a megteremtését és a tettek mezejére való lépését. Eredete szoros összefüggésben áll a zsidó palestinai zsidó településsel, mely még a „Rámbám” (Rábeu Mose ben Májmon) és Rábeu Ovadjá Bártónora idejében kezdett kifejlődni, hogy azt később Rabbi Jisrael Bal Sem Tov és a Vilnai Gáon tanítványai szélesebb alakra feltessék és tovább fejleszék egészen a legújabb nemzeti korszakig, melynek első virágzása és első hajtása Cvi Hersch Kálischer és Eliáhu Gutmácher kezdeményezése nyomán bukkan napfényre. A megváltás reményét, amely a galuti sors hosszú és keserves évszázadain keresztül töltötte be a zsidó lelket és szívet, mindig két alapvető dogma határozta meg: a Hely és a Cél dogmája. A teljes igazi megváltás helye: Cion hegye — Erec Jisraeleben, mert ott a Cion hegyén biztosított a Mindenható az élet örök áldását; a megváltás célja pedig: „Ki Micion tévé Tora, udvár Hasém Mijörusálajim”, mert „Zionból indul ki a Tan és az Ur szava Jeruzsálemből”. — Cion és Jeruzsálem felépítésének vágya élt a nép lelkében; az ország felépítését és felvirágztatását mindig csak, mint nemes eszközt tekintették a sokkal magasabbabb cél érdekében. Ez a cél a Tora felvirágztatása és a zsidóság felépítése, mert Cion és a Tora mindig szerves egységet jelentett a zsidó nép számára. A nemzet kiválóságai és bölcsői minden kísérletet, amely Palesztinára irányult, Izrael szent Torájának és tradíciójának szellemében kezdeményezték.

A Mizrachi első proklamációja a következőképpen hangzik: „A zsidó nemzet lelke, a mi szent Toránk nem tarthatja fenn magát teljességében a diaszpóra országokban, ahol parancsolatait nem őrizhetjük meg eredetiségükben. Ez a felfogás már előbb is kifejezésre jutott a zsidó irodalomban és tradícióban. Rábeu Mose ben Nachman (Ramban) az első zsidó település alapköveit rakta le Palesztinában és elsőnek sorozta be a „Mizvat Jisuv Erec Jisraele” a Tora szent parancsolatai közé, ami a galut idejében is mindenre kötelező. Műveiben többször kifejezte azt a véleményét, hogy a diaszpóra országokban nem létezik teljes lelki megtisztulás. A zsidó nép lelke legmélyén rejtegette sóvárgásait és jövőjének nagy reményét, amely ősei országában vár rá. De nemcsak a — Jerusálajim sel málá — politikai és földi Palesztina után áhított a nép, hanem amidőn Cionba való visszatéréséről álmodozott, látomásában földön álló létrához ragaszkodott, melynek csúcsa az eget érinti: „Szülöm mícov orco vörso mágijá hasamajmá”, nemcsak egy tejben és mézben bővelkedő földet akart tudni a lába alatt, hanem azurkék eget is a feje fölött, mely az Ur trónusához hasonlít — Hádome Lökiszé Hákávod —. Eppen ezért, midőn időről időre egyes kiválasztottak, „Ené Alijá” útján, bizonyos tettekben öltött testet, ez a Szentföld iránti áhítózás és zárandokok mentek Palesztinába, hogy megcsokolják a föld szent porát és eltakarítsák romjait, mindig azon igyekeztek, hogy Izrael Törájának létesítsenek centrumot Palesztinában — Merkaz Ruchani —, szellemi központot, iskolák és nevelő intézetek formájában, ahonnan a szent Tan és az Ur szava áradjon ki a zsidó nemzet minden részéhez, a Galut és szétszórtatás országaihoz.

Midőn a Rámbán több mint 600 évvel ez-

előtt Jeruzsálembé érkezett és csak két zsidót talált ott, természetesen igyekezett benépesíteni a szent várost, de nem érte be ez, mert tudatában volt annak, hogy „En Tora Kátorát Erec Jisraele”, a galuti Torát nem lehet összehasonlítani Palesztina Torájához és mondta: „Csak Erec Jisraele alkalmas a Tora befogadására és csak ott lehet az tökéletes a szó legnemesebb értelmében”. Es éppen ezért a saját temploma mellé Bét hámidrást, Tora-hajlékot is épített, ahova ösztönötte a tanítványok közelről és távolról is, hogy a Rámbán nagy és hírneves jesivájában szívják magukba a Talmud szent és mély tanításait.

Rámban jesivájában, Rábeu Ovadjá Bártónora pedig Zefátban teremtette meg a Tora egy-egy centrumát, amelyeket később Spanyolországból és Portugáliából odamene-kült tudósok bővítették ki és sokban hozzájárultak a palestinai Jisuv fejlesztéséhez. Izrael ezen bölcsőinek áldásos tevékenysége a palestinai zsidó település érdekében méltó példaként szolgált Spanyol- és Németország zsidóinak, akik követték, hogy folytassák az országépítés nehéz munkáját. Rámban, aki elsőnek hirdette a „Mizvat Jisuv Erec Jisraele”-t, Palesztina benépesítését, mint a Tora kötelező parancsolatát, elsőnek vállalta azon szent meggyőződést is, hogy a jövőd megváltás kezdete, a „Góulá Haatida” természetes uton, a nagyhatalmak engedélye alapján fog bekövetkezni. Bár ő maga is, mint a többi szentéletű rabbi, hitt a természetfölötti csodában, de mindamellett, tudta Rámban, hogy úgy a Torában, mint a Prófétákban előforduló Isteni csodákkal párhuzamosan az embernek minden meg kellett tennie, ami csak módjában áll. Csak akkor és ott jelentkezik az égi segítség csoda formájában, ahol az emberi erő gyarlónak és tul gyengének bizonyul. Ezért a Rámban szerint Palesztina tekintetében is köteles a zsidó népközlőség minden tagja minden lehető megtenni Erec Jisraele természetes uton való felépítése és benépesítése érdekében.

Rámbán felfogását követték a későbbi korszakokban élő nagy tudósok. Szentéletű kab-

balisták is igyekeztek természetes uton előmozdítani Erec Jisraele romjainak felépítését. Rabbi Mose ben Machir, egyike Zfath nagyhírű kabbalistáinak mondotta az „Ari” idejében, hogy a jövőd megváltás természetes uton fog bekövetkezni és nem lesz majd szükség a természet törvényeinek megváltoztatására, mint ahogy az egyiptomi kivonulás idején történt. Rav Chaim ben Atar a híres Bal Sem egyik jeles tanítványa szintén hasonló szellemben nyilatkozott.

Ilyen és ehhez hasonló vélemény-nyilvánítások a jövőd megváltás mikénti bekövetkezéséről érlelték meg a többi jeles kabbalisták és chaszidimok szívében a gondolatot és határozott akaratot, hogy felzárandokoljanak és letelepedjenek Palesztinában. Ez volt, ami Kálischer és Gutmácher rabbiakat is ösztönözte egy mozgalom megteremtésére a zsidó nép széles rétegeiben Palesztina felépítésére és újjáébredésére, mely mozgalom hivatott a zsidó nemzet élet-problémáját megoldani az akkori idők és a jövő generációk boldogulására.

De a zsidó nemzet galuti élete megaláztatással és sanyargatással teli élt, amely különböző gondolatokat és kérdéseket ébreszt a lelkekben és nehéz megtalálni az ilyen élet-probléma igazi megoldását. Még az is, aki nem hisz csodákban, kénytelen elismerni, hogy a zsidó nép életében vannak csodákhoz hasonló jelenségek és a legnagyobb csoda, a mi saját életünk és fennmaradásunk a hosszú évezredek galutin keresztül. A zsidó nép létfenntartásának problémája idegen országokban, nemzeti és történelmi életének folytatása zsarnok uralkodók és vad néptörzsek járma alatt, már több ízben foglalkoztatta a nemcsak a zsidókat, hanem igen sok gondolkodó elmét más kultúrnépek köréből is. És a probléma sulypontja mindig az volt: Hogyan volt képes a zsidó nemzet, mely mindig öntudatos volt és amely mögött értékek teremtésének dicsőséges történelme áll, hogyan volt képes fennállani és fenntartani magát annyi üldöztetés után és annyi rettenetes meggyalázás után, melyeket más népek a fejére zúdítottak?

Sokan próbálták légből kapott feltevések, fajleméletek és gazdasági momentumok alapján megmagyarázni a zsidó nép élet-problémáját a galuti élet folyamán. De ezen kuszált okoskodás ellenére is megoldatlan maradt ez a rejtély. A legjobban megalapozott és alátámasztott választ az a tradíció adja meg, mely velünk együtt vándorolt a

diaszporában: „Kol mákom sógálu jisraele Söchinah galta imáhem”, mindentűvé, ahova Izrael származott, a Gondviselés velünk tartott. Nem faji adottság, még kevésbé gazdasági törvények alapján volt képes a zsidó nép fenntartani életét, hanem szellemi és lelki okok azok, amelyek biztosították életünk fonalának folytorosságát, mindazon akadályok ellenére, melyek eltorlasztották utunkat belülről és kívülről egyaránt.

A nemzeti katasztrófa, mely a zsidó népet Cion rombaidőntésével érte, miután a rómaiak elvágta állami életünk ütőerét, föld-földfutókká és hazátlanokká tette a szent népet. Izrael népe rettenetes bukása után így eltévedt nyáj csordához hasonlított és ugyanilyennek tűntünk saját szemünkben is. Keserves volt az élet szülőföld, szent ország és Szentély nélkül, de a zsidó gondviselés, Izrael Torájának és a tradícióinak formájában, mely a néppel vándorolt a szétszórtatásban, Jeruzsálemből Javnehbe és onnan hosszú vándorlásokon át a diaszpóra szétszórt országába, — volt az a tényező, mely megmentette a nemzet lelkét és testét az elmulasztól és elpusztulástól.

A gettó falai, melyeket elnyomóink őrtonyoként és erődítésként építettek körülöttünk, csak arra voltak jók, hogy kezeinket guszba kössék. A korlátok közé szorították testi szabadságunkat és sárba tiporták emberi méltóságunkat, de erejük nem jutott odáig, hogy a lelkünket is megnyomorítsák és szellemünket legyőzzék.

A Tan és az erkölcs megmaradt a nép kincseskamarájában, erejük és tisztaságuk teljében. Ezen égi kincsesházakban még Esau kezei sem tudtak felülkerekedni, dacára a cselszövésnek, üldözteseknek és az inkvizíció pokoli kinszásainak. A zsidó nemzet ezen rejtekhelyeiben fűszereket talált, melyek megédesítették valamennyire a galut keserűségét. A megaláztatás sulyát enyhítette a szeretet és áldozatkészség, a családi élet szentsége és tisztasága, mely megőrizte „Sém” hajlékában kárpótlást nyújtva mindazon gyűlöletért és megaláztatásért, mely a zsidó népet kívülről fenyegette. Az Isteni szentség a szombat romantikus nyugalma, ünnepeink kifinomult és nemes örömei együttvéve hangulatosabbá tették éseink lelki világát és legalább hetekre, vagy napokra elfelejtették velük mind azt a gyűlöletet, mely a mélyesükből és rejtekhelyekből életükre tört. Héberből ford.: Benjamin Glasner. (Folytatjuk.)

Szervezeti hírek

— **Megalakult a Mizrachi mocsui-i helyi-csoportja.** A cluji körzetben folyó vidéki Keren Hayesod akció során Rav Klein Eliáhu, Dávid Aron, Albert Nándor és Goldner Bernát cluji delegátusok meglátogatták Mociu zsidóságát, ahol nagy lelkesedéssel fogadták a K. H. delegátusait. Goldner Bernát a cluji Mizrachi ifjúság delegátusa megnyitó beszéde után Rav Klein Eliáhu nagy hatású beszédében vázolta a vallásos zsidóságnak a palestinai építő-munkába való bekapcsolódásának fontosságát, különösen most, amikor a Jisuv oly nagy áldozatokat hoz az ősszidóság érdekében. A nagyhatású előadás után Mociu község zsidósága példás módon tett eleget a Keren Hayesod delegátusok felhívásának. Ugyanakkor megalakult a Mizrachi mociu-i helyi-csoportja is, amely a következő vezetőséget választotta meg: Elnök: Márton Jenő. Ugyv. Elnök: Rosenfeld Mór. Alnökök: Moritz Zoltán, Ganz Leopold. Pénztárnok: Markovits Izsák. Keren Hayesod bizottság: Steiner Vilmos, Kárl Samu, Weisz Nándor. K. K. L. biztosok: Goldner Elza, Lázár Baba. K. K. L. bizottság: Grünstein Adolf, Zélig József, Ordentlich Márkusz. A választmány tagjai: Gantz Izsák, Hirsch Sámuel, Goldner Herman, Sonnenklár Béla, Lángszner József, Adelstein Mór, Mózes Samu, Grünstein Herman, Moskovits Mendel, Kárl Izsák, Rosenfeld Márton, Immergrün Baruch, Grünstein Emil, Mihály József. Martin Jenő a helyi-csoport elnöke lendületes beszédében hívta fel a tagokat, hogy minden erejükkel a Mizrachi eredményes munkájáért dolgozzanak. Dávid Aron és Albert Nándor cluji delegátusok lelkesítő beszédükben a KKL Machleket Hecharédim fontosságát méltatták, amelynek bevételét templomi adományokkal és a kihelyezendő perselyekkel kell fokozni. A jól sikerült gyűlés Rav Klein Eliáhu záróbeszédével ért véget. (A. N.)

Közlemények: Schwartz Z. Cluj, Solutiu 8.

— **Bucsu-est a visói Mizrachiban.** Akiba Rápaport, az aradeai Bné-Akiba vezetőjének három hónapos látogatása után sikerült a visói csoportot újjászervezni. Február hó 18-án jól sikerült teaestét rendezett a csoport Rapaport Akiba és Kászner Slomo alijázó chavárok bucsuztatása alkalmából. A csoport szervezeti diszelnök megnyitotta után Engelstein L. és Kohn Sálom méltatták Akiba Rápaport munkáját. Ezután Slomo Kászner és Akiba Rápaport tartották meg nagyhatású bucsubeszédeiket. Stein Szilku héber és jidis népdalokat adott elő Kohn Salom hegedű kíséretével.

— **A Poél Hadati folyó hó 18-án megtartandó Mólave Malke összejövetel közbejött akadályok miatt el lett halasztva.**

— **Megalakult a sármásele Mizrachi helyi-csoport.** Rav Klein Eliáhu, Mihály Aladár, Dávid Aron és Lövinger Béla látogatása alkalmával megalakult a sármásele Mizrachi szervezet. Mihály Aladár az aradei Mizrachi executívájának tagja ismertette a Mizrachi szervezet célkitűzéseit és munkáját az Erecben és a Galutban. Párhuzamot vont az ercei és a galuti ifjúság helyzete és jövője között. Rav Klein Eliáhu talmudi citátumokkal felépített beszédében ismertette az ercei zsidóság heroikus munkáját, amely csodálattal tölti el a világ összes népeit. Beszélt a cionizmus fejlődéséről: Mi cionisták — mondotta —, akik már rég felismertük a zsidóság útját, —amely nem lehet más, mint Erec Jisraele, — voltunk azok a „batlanok” és a nemadokozók voltak az „okosak”. Ma megváltozott a helyzet és mi szeretettel közeledünk azokhoz, akik ugy gondolkoztak, mint mi. Vigaszt és segítséget nyújtunk az elhagyott testvéreknek, mert ma csak a cionizmus nyújt hat reményt. Ezután Dávid Aron a cluji Poél Hadati elnöke a Mizrachihoz való csatlakozásra hívta fel a község zsidóságát. Tábtor

Abrahám a sármásele zsidóság nevében válaszal a felszólalóknak és igéri, hogy a megalakuló Mizrachi csoport komoly munkát fog kifejteni. Ezután a delegátusok a „Keren Hayesod” jegyzést folytatták le, amely a megalapozás érdekében kitűnő eredménnyel végződött.

A Mizrachi szervezet vezetésére a következők lettek megválasztva: Elnök: Dr. Hirsch Adolf és Támbor Abrahám. Alnökök: Rosner Dávid és Krémer Márton. Titkár: Kárl István. Ellenörök: Grünfeld Ernő, Indig Efrájim és Rosner Elek. Gazda: Stekler Lajos és Berkovits Izsó. Pénztárnok: Hirsch Jakab. KKL. biztos: Hirsch Mór és Mendelsohn Adolf. KH. biztos: Krémer Otó és Léb Herman. Választmányi tagok: Hertz Dávid, Hirsch Lipót, Heinrich József, Lázár Aladár, Melchner Miklós, Franck Mór, Krausz Lázár és Wieder Noé.

— **A cluji Poél Hadati tisztújító közgyűlése.** A cluji Hapoél Hadati taglétszámának emelkedése szükségessé tette tisztújító közgyűlést megtartását. Weinstein Samu, a választási bizottság elnökének vezetésével nagy érdeklődés mellett zajlott le a közgyűlés, amely közfelkiáltással ismét a fáradszafalannul dolgozó Dávid Aront választotta meg elnöknek, míg társelnöknek az önfeláldozó régi harcost, Albert Nándort. Ugyvezető alnökök: Hamlett József. Alnökök: Kohn Dávid, Berkovits Mihály. Főtikár: Gantz Salamon. Titkár: Neufeld Jenő. Pénztárnok: Hirsch Mózes. Ellenörök: Judovits Sándor, Marosi József, Weinstein József és Mátesz Herman. Templom bizottság: Hirsch Wolf, Léb Ödön és Páll Mór. Póttagok: Friedman Mór és Izsák Mihály. K. K. L. bizottság: Hirsch Wolf, Hasenfratz Wolf, Farkas Mór és Mózes Aladár. K. H. bizottság: Weinstein Samu és Rosenfeld Armin. Kulturbizottság: Rav Klein Eliáhu, Nuszbaum Mihály, Samuel Dávid, Gláser Izidor, Nóta Vilmos és Neufeld Jenő. Alijá bizottság: Weinstein Samu, Hamlett József, Gantz Salamon, Marosi József, Hirsch Mózes, Schwartz Jakab és Hasenfratz Wolf. Iskola bizottság: Klein Andor, Rimóczi Jakab, Weinstein József, Hamlett József és Dózser Ferenc. Szervező bizottság: Hirsch Mózes, Indig Naftáli, Mózes Jenő, Páll Márton, Schwartz Mór, Léb Ödön és Katz Dezső. Vigalmi bizottság: Teszler Henrik, Baumzweig Ferenc, Blau Dezső, Einhorn Henrik, Mózes Aladár, Finkestein Izidor, Páll Mihály, Kupferschmid Leon és Rosenberg Henrik. Fegyelmi bizottság: Schwartz Sándor, Hirsch Mór, Schwartz Árpád és Blau Dezső.

Cluj, március 18. Tágas, napfényes tatorok, hármasszámú, iróasztal, „butordarabot” megemlítettünk, hgarakban fürdővóda —jellegét. N a jókedvvel és a sva tanuló aprósáév között mozog. és szombaton gyúmon Etelka, a kis és pedagógus vezőbbi zenetanulási zenei alapot. Renc a hozzá őket idekényszerít, hanem jelent ebben az eakár mindennapi zenevívóda, ahol játszva folyik a tészre sem veszik, titják azokat az alaposabb zenetan Tapasztalásból tmetanulásával kaprózásálmai van azonban arra, h bármilyen muziká minden önkéntes elklődés nélkül cseakt több-kevésbé zeni s ezért a kivés elmarad. Mennyövódából kikerült nek az apróságokn további tanuláshoz tettek hallásukat, küket és mindnyá, hogy folytassák zezóval: a zenevívó hordják a marsallb

A zenevívó el fogasra akasztják dobját a botfület. rossz hallás, vagy, nem is létezik. M ritmus- és harmóni az adottságok h és pedagógiaialag hvelés hivatott benn leszeni.

De ne csapongjunk gyakorlat között, a hány jelenetet a sznyesen tanító zenösszejöveteléről.

Itt aztán alapos a gyermekek. Kiti „Etelka néni”! Péld Szőcske kislány áll helyezkedett gyerm kacsóival tapsolni h hamar ráismer ve üttemeire. Fújni ké valóságos karénekk kistfi és kislány be bórnavékony, de m szatúrköző hangjáv

Dehát tudnak ez tiszoknyás művésztóm kislányok, — nem képes, — min mintha röviddel az csinálták volna, —

Itt minden játék gyermek azt hiszi, és a látogató, — e tudja, hogy — tarlyan és alaposan...

Szinte hihetetlen, disták Kodály-dalok sem tudják, hogy hangokban bővelkedésében... Es milye Azért az a labd gyermekek már el látják, hogy „Etevényből különböző

Fondat: 1887.

Egészségét veszélyeztető nátha-, grippa-járvány ellen

használja mindennapi mosakodásnál a kellemesen illatosított

ISENLASLO FERTŐTLENÍTŐ toalettszappant, megóvja a járványos betegségektől.

Ahol játsza tanulnak...

Egy óra a „zeneovodában“

— Minden gyermek hallással születik! — mondja Salamon Etelka, a kiváló kolozsvári zeneitanárnő és pedagógus

Cluj, március 17. Avram Iancu ucca 7. Tágas, napfényes szoba. Modern, krémszínű bútorok, hármasszekrény, könyvtár, rejtőszekrény, íróasztal, pianó. Talán ez utóbbi „butordarabot“ kellett volna mindenekelőtt megemlítenünk, hisz' ez adja meg a napsgarabban fűrdő szoba voltaképpeni „zeneovoda“-jellegét. No meg a növendékek, ezek a jókedvű és a szoros értelmében játszó tanuló apróságok, akiknek életkora 4-3 év között mozog. Hetenként kétszer, szerdán és szombaton gyűlnek össze itt, hogy Salamon Etelka, a kiváló kolozsvári zeneitanárnő és pedagógus vezetésével elsajátítsák a későbbi zenetanuláshoz mulhatatlanul szükséges zenei alapot. Rendszerint cseléd, vagy pesztiza hozza őket ide, a kíséret azonban nem kényszerít, hanem szülői elővigyázatosságot jelent ebben az esetben, hiszen maguktól is, akár mindennap eljönnek, sőt elfutnának a zeneovodába, ahol olyan önfeladatos és olyan játsza folyik a tanulás, hogy a gyermekek észre sem veszik, amikor egy életre elsajátítják azokat az elemeket, amelyek nélkül alaposabb zenetanulást el sem lehet képzelni! Tapasztalásból tudjuk, hogy gyermekek zenetanulásával kapcsolatosan minden szülőnek röszs álmai vannak. Egyik szülő se gondol azonban arra, hogy a gyermek — legyen bármilyen muzikális, — ha máról-holnapra, minden önkéntes vágyakozás és tudatos érdeklődés nélkül cseppen bele a zenetanulásba, azt többé-kevésbé kényszernek fogja tekinteni s ezért a kívánt előmenetel és haladás le elmarad. Mennyivel más egy ilyen zeneovodából kikertült gyermek helyzete? Ezeknek az apróságoknak már kisujjukban van a további tanuláshoz szükséges alap, felbresztették hallásukat, ritmus- és harmóniaérzéküket és mindnyájan szívügyüknek tekintik, hogy folytassák zenei tanulmányaikat. Más szóval: a zeneovoda növendékei tarsolyukban hordják a marsallbotot...

A zeneovoda előszobájában a gyermekek fogásra akasztják a rossz hallást és sutba dobják a botfület. Salamon Etelka szerint rossz hallás, vagy, ha úgy tetszik: botfül nem is létezik. Minden gyermek hallással, ritmus- és harmóniaérzékkel születik, ezeket az adottságokat azonban a pszichológiai és pedagógiai helyesen vezetett zenei nevelés hivatott bennük felbresztetni és kifejleszteni. De ne csapongjunk annyit az elmélet és a gyakorlat között, inkább pergezzünk le néhány jelenetet a szemmel láthatóan eredményesen tanító zeneovoda egyik hangulatos összejöveteléről.

Itt aztán alaposan kijátszhatják magukat a gyermekek. Kitérő játékokat tud ez az „Etelka néni“! Például ez a „kitalálósdi“... Szőzke kislány áll a székeikkel félkörben elhelyezkedett gyermekek elé. Párnás, apró kacsoival tapsolni kezd, egyik gyermek csakhamar ráismer valamelyik ismerős dallam utemeire. Fújni kezd, a „szóló“ csakhamar valóságos karénekké terebélyesedik, minden kislány és kislány bekapcsolódik a maga tődnévravékony, de meglepő zenei hallást vizsgáló hangjával...

De hát tudnak ezek a rövidnadrágos, kurtaszoknyás művész-palánták egyebet is. Pöttyös kislányok, — amire sok felöltött zenész nem képes, — minden mesterkéltég nélkül mintha röviddel azelőtt, a pályában is azt csinálták volna, — kottából énekelnek... Itt minden játék a muzsika körül forog. A gyermekek azt hiszi, hogy játszik. A tanárnő és a látogató, — ezuttal e sorok írója, — tudja, hogy — tanulnak. Még pedig komolyan és alaposan...

Szinte hihetetlen, de így van: ezek az ovodisták Kodály-dalokat énekelnek, ők maguk sem tudják, hogy milyen körülményes, félhangokban bővelkedő szöveget. És milyen szépen... És milyen kedvvel és örömmel... Azért az a labdajáték sem utolsó... A gyermekek már előre lelkendeznek, amikor látják, hogy „Etelka néni“ az egyik székényből különböző színű és nagyságu labdát vesz elő. Minden labda egy-egy hangnak felel meg, aki a labdát elkapja az el is énekl a kérdéses hangot. Aztán amikor minden labda kézben van már, a sor végétől kezdik visszadobálni a labdákat, fordítottan peregnék le az előbb hallott hangok...

Apropó: így is köszönnék jövet és menet, a skála néhány hangjával. Persze ez tetszik nekik. Nekünk is, mert tudjuk, látjuk a célját.

Néhány példát ragadtunk csak ki, hogy a zeneovoda tanítási rendszerének legfontosabb előnyére: a játsza-tanulásra rávilágítsunk.

KÖZGAZDASÁG

Milyen román árucikkeket keres a külföld

Bucuresti, március 17. A Küllkereskedelmet Szervező és Támogató Igazgatósághoz az elmúlt napokban az alább felsorolt államokból érkeztek be érdeklődések a következő romániai árucikkekre: Belgium: tojássárgája. Svájc: mogyoróhagyma, vetnivaló hagyma. Franciaország: bab, lencse, kendermag, borsó és más főzelékek, vízhatatlan szövetelek. Németország: tojás, bab, borsó, gyümölcsök, szárított gyümölcsök, lencse, dió, ga-

Elvezet hallani, hogy egy néhányéves fiúcska, — alig látszik ki a földből, — milyen hibátlanul ütöget ki egy nehéz dallamot a magyarul „facimbalom“-nak nevezett, apró xilofonon. Látszik rajta, hogy tudatában van annak, amit csinál, vérében van már a ritmus, képességeinek szerves része lett a jó hallás. Vékony kis ujjai serényen futkározatják az ütőt a zenélő játékszer fabillentüin. Most hirtelen átkopirozódik az egész kép előttünk, a kislány hirtelen megnő, nadrágja meghosszabbodik, jólszabott frakk varázslódik rá, álla alá hegedü kerül... És száll-száll a nagy művész muzsikája a zsufof koncertterem műlévezettől félig elalélt közönsége felé... Bocsánat, ez nem álom, nem túzás, nem utópia! Eshetőség! Mert ennek a fiúcskának, éppenugy, mint bármelyik társának, a legmagasabbra ivelhető művészi pályafutáshoz adják meg itt az elengedhetetlen és kellőleg fel nem becsülhető alapot...

bonaneműek, takarmányok, magvak, fokhagyma, szárított szilva. Sziria: deszkák, falemezek, ládakészítés céljaira. Egyesült Államok (U. S. A.): vörösróka-bőr, vadbőrök, kézímunkák háziszöttesek, kalapok, női cipők, fafaragványok. Közlebbi információk a Küllkereskedelmet Szervező és Támogató Igazgatóságnál (Dir. Organizării si Incurajării Exportului, Bucuresti, Calea Victoriei 100.) kaphatók.

A Csehszlovákiába exportált román áruk ellenértékének kérdése

Bucuresti, március 18. A csehszlovákiai eseményekkel kapcsolatban küllkereskedelmi körökben a legnagyobb bizonytalanság uralkodik. A német kormány egyik legelső teendője ugyanis az volt, hogy a német jegybank megbízottait állította a csehszlovák jegybank elére, akik aztán az összes devizafizeték lebonyolítását beszüntették és alkalmazásba vették a németországi devizarendelkezéseket. Ugyanakkor természetesen azonnal gondoskodtak arról is, hogy a csehszlovák jegybank arany- és devizakészlete is a berlini jegybank „grizetébe“ kerüljön. Mivel a legtöbb európai devizatörszén a csehszlovákia jegyzését március 16-án beszüntették, a romániai exportörök is csak a

március 15. előtti tételek lebonyolítását vizsgálják keresztül, a Banca Nationala által megállapított hivatalos (4.68-4.77 lejes) árfolyamon, míg a függőben maradt tételekre vonatkozóan a legnagyobb bizonytalanság uralkodik. A kérdés valószínűleg a napokban tisztázódik, mivel a román delegáció — amely a napokban irta alá Prágában a román-csehszlovák küllkereskedelmi egyezmény meghosszabbítására vonatkozó jegyzőkönyvet — a mai napon Bucurestibe érkezik és egyúttal informálni fogja a hivatalos küllkereskedelmi köröket és a Banca Nationala a román-csehszlovák árucseréforga om lehetőségeiről.

A pénzügyminiszter újabb intézkedései a régi adóhátalékok behajtása érdekében. A pénzügyminiszter rendeletet küldött a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyben a legerélyesebben a régi tételek behajtására utasítja őket. Azokat az előző évekről származó követeléseket, amelyeket behajtani nem tudnak a pénzügyigazgatóságok összeírják és ezekről a pénzügyminiszternek jelentést tesznek.

Román bor a newyorki világkiállításon. A Szőlőtermelők Szövetkezetének Szövetsége a newyorki világkiállítás román pavillonjában nagyobb mennyiségű román fajbort akar kiállítani, amelyeket rövid időn belül Newyorkba szállítanak.

A román-orosz árucseréforga om intenzívebb tételének kérdése. Th. Cristureanu, Románia moszkvai kereskedelmi attaséja tegnapelőtt Bucurestibe érkezett, ahol részletesen beszámolt az export-import lehetőségekről, valamint azokról a lehetőségekről, amelyekkel az exportált áruk ellenértéke kompenzálható. Ezzel kapcsolatban szakörökben ismét felmerült az a terv, hogy a román kormány — a nyugati államokhoz hasonlóan — vezesse be az exportbiztosítási rendszert, vagyis az Oroszországba exportálandó áruk ellenértékét az állam garantálja.

Zürichi árfolyamok (március 17.): Márka 177.—, holland forint 234.12, dollár 441.50, font 20.67, francia frank 11.70, olasz lira 23.20, csehszlovákia (nem jegyzik), pengő 87.25, dinár 10.—, lej 3.37, zloty 83.12, belgas 74.20.

Április 1-én új csomagszállítási szabályzat lép életbe. A postai csomagszállításról szóló szabályzat és a szállítási tarifa április elsőjétől lényegesen megváltozik. Az erre vonatkozó rendelet törvény a Hivatalos Lap március 9. számában jelent meg. Ami az eddigi rendszerrel szemben újítás: fel kell tüntetni a csomag göngyölegének hátsó oldalán azt is, hogy mi történjék a csomaggal az esetben, ha az nem volna kézbesíthető, vagy pedig a címzett nem fogadná el. A szabályzat erre vonatkozólag az intézkedéseket a következő négy osztályba sorozza: 1. A csomag küldéséért vissza. 2. A csomag más címzettnél küldéséért el. 3. A csomag adassék fel a feladó terhére. 4. A csomag a posta rendelkezésére marad. Csomagokat közös szállítóvelélen is lehet küldeni, de ebben az esetben minden egyes csomag után lefizetendő a posta díja. A feladható súly határa ötven kilogram, de nagyobb állomásokra a súly száz kilóig is terjedhet. A postai csomagszállítás díjszabásának a tarifa új alapokra fekteti. A díjszabás megállapításánál ugyanis számításba jön ezentul a távolság is, amíg eddig nem volt, továbbá mérvadó a súly és a megfelelő tarifafosztály. A távolságonál az új díjszabás négy zónát állapított meg. A rendes postai tarifa ötven százalékos mérséklése áll fenn a könyveknek, katalógusoknak, zeneműveknél, újságoknak és mindenféle nyomtatvány elküldése esetében.

Mely céhek jogerős megalakulását ismer-ték el eddig. A munkügyi minisztérium kebelében működő speciális bizottság folytatja a megalakult céhek iratainak és adatainak felülvizsgálását és a renben levőket, mint jogerősen megalakultakat hirdetik ki a Hivatalos Lapban. Eddig a következő Erdély és Bánát területén megalakult céhek jogerős megalakulását hirdették ki: a Maros tartománybeli bányászok céhe, Zalatna székhellyel; a Szamos tartománybeli bányászok céhe, Kolozsvár központtal; a Temes tartománybeli bányászok céhe, Temesvár székhellyel; a Szamos tartománybeli famunkások céhe, Kolozsvár központtal; a Maros tartománybeli famunkások céhe, Nagyszeben központtal; a Temes tartománybeli famunkások céhe, Temesvár központtal; a Temes tartománybeli szállító- és kikötőmunkások céhe, Temesvár központtal. A többi jogerősen megalakult céheket a napokban hirdetik ki.

Egy nő reumatikus fájdalmak kirozta

E nőt annyira kirozta a reuma, hogy nem tudott aludni. De járt sem tudott és annyira elvesztette önbizalmát, hogy nem remélte, hogy valaha is meggyógyul. Annyi gyógyszer próbált meg eredménytelenül, hogy visszautasította a Kruschen sokát is, amikor e gyógyszert első ízben ajánlották. De miután 6 héten keresztül naponta szedte a Kruschen sokát újra nekiláthatott háztartásának, sőt alni mehetett és nem kirozta többé a reuma. A kirozta fájdalmak, amelyekről a reumatikusok szenvednek, az ízületekben és szövetekben lerakódott hűgsav-kristályoktól származnak. Kruschen olyan ásványi sokát tartalmaz, amelyek közül egyeseknek az a tulajdonságuk, hogy feloldják a hűgsavkristályokat és folyadékká változtatják, amelyet a szervezetből a vese eltávolít. Más sok ösztönzik a vesét, máját és a beleket. Már az első üveg után el tűnnek a fájdalmak. Kruschen sok kaphatók a gyógyszertárakban és drogeriákban, 95 leiert a nagy üveg és 60 leiert a kis üveg.

A bucuresti tőzsde március 20-án tartja közgyűlését. A bucuresti tőzsde évi közgyűlését március 20-ra hívták egybe. A közgyűlés egyik fontos napirendi pontja az új tőzsdépalota felépítésének kérdése.

Németország több mint száz vagon román bort már átvett. Megirtuk, hogy a Szövetkezeti Intézet megbízottai oca 750 vagon bort és borpárlatot adtak el Németországban. Az első szállítmányt a napokban küllték el Brailából Hamburgba. Az első szállítmány több mint száz vagon volt. A tervek szerint hetenkénti szintén a vizelgombos tételekben szállítják le a többi is.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Table with exchange rates for various currencies: Dollár (141.38-143.45), font (662.40-672.78), palesztinai font (663.09-673.44), holland forint (75.07-76.25), svájci frank (32.15-32.64), francia frank (3.57-3.79), márka (40.50-41.60), pengő (25-27), csehszlovákia (hivatalos) (4.68-4.77). Below the table, it lists export quotas for various countries like Palesztina, Angol, Hollandia, Svájc, Francia, Belgium, and Svédország.

Advertisement for Beck-kávét. It includes the founding year (1887), the manufacturer (BECK fabrica de Cafea VALEA LUI MIHAI), and the date of establishment (1887). The text is in a stylized font with a decorative border.

UJ KELET Legújabb hírek

Roosevelt bejelentette a semlegességi törvény módosítását

(Első oldali cikkünk folytatása.)

Washington, március 17. A Reuter jelenti: Az Egyesült Államok kormánya minden intézkedést megteszt annak kinyilatkoztatására, hogy milyen rosszalással fogadta Hitler legutóbbi eljárását. Az Egyesült Államok prágai követét csak akkor fogják visszahívni, ha a washingtoni cseh követ írásbeli utasítást kap Prágából, hogy a német nagykövetség rendelkezésére álljon.

Roosevelt: „Módosítani kell a semlegességi törvényt“

Washington, március 17. Roosevelt elnök kijelentette, hogy az amerikai parlamentnek

Kormánypart és ellenzék egyöntetűen megalkuvás nélküli politikát sürget Angliában Németországgal szemben

London, március 17. A Reuter parlamenti tudósítója arról értesül, hogy lord Halifax vezetésével és több konzervatív képviselő támogatásával mozgalom indult meg új nemzeti kormány alakítására, amely az eddiginél határozottabb politikát folytatna és szilárd arcvonalat állítana szembe a német politikával.

Parlament körökben számolnak az általános hadkötelezettség bevezetésének lehetőségével. Kormányparti és ellenzéki körökben az a vélemény, hogy elérkezett a megalkuvás nélküli politika órája a német politika új irányzatával szemben. Az új nemzeti kormányban többek között Eden és Churchill is tétre lépnek.

A Reuter tudósítója szerint Neville Chamberlain miniszterelnökre mély hatást gyakoroltak a legutóbbi események. A miniszterelnök környezetében nem titkolták, hogy

Hitler legutóbbi lépései személyesen érintik Chamberlaint, aki azonban ennek ellenére is újabb erőfeszítéseket akar tenni az európai helyzet megjavítására és politikájának rehabilitálására.

Londoni beavatott körökben tudni vélik, hogy lord Halifax külügyminiszter a hadkötelezettsége mellett foglalt állást.

London, március 17. Az alsóház ma délelőtti ülésén Sir John Simon beszámolt a legutóbbi csehszlovákiai eseményekről és bejelentette, hogy Csehszlovákiát és Morvaországot bekebelezte a német birodalomba, Ruzsinszki pedig Magyarország foglalta el. A történelekről Németország londoni követe hivatalosan informálta az angol kormányt, amely a francia kormánnyal együtt tanulmányozza a helyzetet. Az angol kormány Londonba kérte berlini követét. Franciaországgal együtt tanulmányozzák annak le-

Kivételes hatalmat kér a Daladier-kormány

Párizs, március 17. A francia kamara külpolitikai bizottságának csütörtöki ülésén több képviselő sürgős intézkedéseket követelt a hadianyag-termelés felfokozása irányában, hogy Franciaország megállhassa helyét a csehszlovákiai események által előállított helyzetek szemben. Az Havas szerint ez az indítvány kedvező visszhangra talált a többség körében. Daladier több kormányparti képviselővel tárgyal erről a kérdésről. Beavatottak tudni vélik, hogy Daladier a ma reggeli minisztertanácsban azt javasolta, hogy a külpolitikai vita lezárása után törvénytervezetet nyújtsanak be a parlamentbe, amely kivételes hatalommal ruházza fel a kormányt bizonyos időre és bizonyos feladatokra. Ez a felhatalmazás a 40 óráig munkahét hatályon kívül helyezését is magával vonná a nemzetvédelmi iparágakban.

A kormány továbbá lefogalná azokat az üzemeket, amelyeket a nemzetnek háború, vagy más feszültség esetére való megszervezéséről szóló törvény jelöl meg. Olyan intézkedésekről is beszélnék, amelyek a spanyol menekültek ügyében válnak szükségessé.

Párizs, március 17. A képviselőház péntek délelőtti ülésén folytatták a vitát a spanyol menekültek kérdéséről. A kommunista és jobboldali képviselők éles szóváltása miatt az ülést fel kellett függeszteni. Herriot elnök tíz óra 25 perckor nyitotta meg ismét az ülést, amelyet javaslatára végleg berekesztettek.

még a jelenlegi ülészekben módosítania kell a semlegességi törvényt.

Nyugtalanság és aggodalom Svájcban

Bern, március 17. A svájci szövetségi tanács ma foglalkozott a nemzetközi helyzettel és megállapította, hogy Cseh- és Morvaország elfoglalása közelről érinti Svájc gazdasági érdekeit. A svájci lakosság egy részének nyugtalanságára való tekintettel Etter, a konföderáció elnöke ma beszédet mond a svájci rádióban.

hetőségét, hogy tiltakozó jegyzéket intézzenek a német kormányhoz.

Attlee munkáspárti vezér megkérdezte, vajon a kormány közölte-e a német követtel, hogy Angliában mennyire aggodnak a cseh vezetők sorsa iránt. Sir John Simon a következőket válaszolta:

— Ez a dolog magától értődik. Backer munkáspárti közölte a kormánnyal, hogy az egész alsóház és a nemzet kívánságának megfelelően járja el, ha közölné Berlinben, hogy a cseh vezetők elleni bármely támadás lehetetlenné tenné a normális kapcsolatokat Németország és a többi nemzetek között.

London, március 17. Az angol lapok vezércikkjeiben foglalkoznak az eseményekkel és rámutatnak arra, hogy lord Halifax külügyminiszter különösen energikus formában fejezte ki von Dierchsen londoni német követtel szemben Angliának a közép-európai német hódítás elleni tiltakozását.

A Daily Telegraph szerint Halifax a berlini kormánynak átnyújtott jegyzék hangját túlhaladó élességgel adott kifejezést a megábotottság érzésének, amely az angolokat a német birodalom legutóbbi hódításaival kapcsolatban eltöltötte.

Angol-francia-szovjet orosz összefogás? LONDON, március 17. Mander liberális képviselő az alsóház szerdai ülésén meg fogja kérdezni Chamberlaint: nem-e volna szükséges, hogy a szovjet kormánnyal tárgyalásokat kezdjenek, bizonyos pontos kapcsolatok létesítése irányában Anglia, a Szovjet és Franciaország között, hogy együttes akciót indítsanak a német támadások megakadályozására. Ebbe a társulathoz bekapcsolódnának a keleti és délkelet-európai országok, Törökország, Hollandia, Dánia és más békeszerető nemzetek is.

Délután négy órakor a kamara ismét összeült, hogy megvitassa a külpolitikai interpellációkat.

A francia kormány péntek délelőtti minisztertanácsán, amelyet Lebrun elnökölte alatt tartottak meg, Daladier és Bonnet ismertették kollégáikkal a nemzetközi helyzetet. A minisztertanács jóváhagyta a miniszterelnöknek és külügyminiszternek a parlament előtt felolvasandó nyilatkozatát.

Daladier bemutatta annak a törvényjavaslatnak a szövegét, amely teljhatalommal ruházza fel a kormányt Franciaország erejének konszolidálására és fokozására érdekében. A minisztertanács a törvényjavaslatot egyhangulag jóváhagyta.

London és Párizs nem ismeri el Csehszlovákia bekebelezését?

A francia sajtót továbbra is élénken foglalkoztatják a Közép-Európában történt események. A Petit Parisien megállapítja, hogy a szerződéseknél nyílt megszegése az egyetemes lelkiismeretét sebezte és aláta meg.

Hitler Münchenben kötelezettségeket vállalt, amiket most nem tart be.

A lap valószínűnek tartja, hogy a cseh köztársaság elnöke fenyegetés nyomására írta alá a kiáltványt, amit kiadott és kérde: milyen értéke van ennek az aláírásnak?

A lap követeli, hogy Anglia és Franciaország ne ismerje el a Közép-Európában történt változásokat.

„Biztosak vagyunk abban, hogy e tekintetben

komoly tanácskozások folynak London és Párizs között“ — fejezi be cikkét a Petit Parisien.

A Petit Journal Mussolini szavait idézi, amelyek szeptemberben írt lord Runcimannhoz intézett levelében: „Ha Hitler kancellár három és félmillió csehet akarna bekebelezni, három és félmillió német helyett, akkor Európának oka volna az izgalomra.“ Vajjon most mit gondol Mussolini? — kérde a lap.

Herriot Közép-Európába indul Párizs, március 17. Az Havas ügynökség jelenti: A radikális szocialista párt parlamenti csoportja küldöttséget meneszt Daladier miniszterelnökhöz, akitől azt kéri, hogy Herriot képviselőházi elnököt bizza meg a közép-európai kormányok és a szovjet kormány meglátogatásával. E látogatások célja

Budapest aggodalma a német protektorátusnak Szlovákiára való kiterjesztése miatt

A Rador távirati iroda jelenti Budapestről: Annak ellenére, hogy a magyar csapatoknak a lengyel határra való érkezése a magyarok régi álmát valósította meg, Budapesten mégis komoly aggodalom észlelhető Magyarország kárpátaljai sikerével kapcsolatban. Múltán a magyar csapatok kárpátaljai sikereiket Németország passzivitásának köszönhetik, jelentős magyar személyiségek nem titkolták azt a mély benyomást, amit a német protektorátusnak Szlovákiára való kiterjesztése tett rájuk. Ezek a személyiségek nem táplálnak illúziókat Németországnak Magyarországgal szembeni közelebbi, vagy távolabbi terveit illetően.

Magyar-lengyel üdvözlés a közös határnál

Varsó, március 17. (Rador). A PAT jelenti: A magyar csapatok Klimiecnél érték el csütörtökön délután a lengyel határt. Az első magyar katonai osztagot lengyel díszszázad fogadta. A két katonatiszt hangzott, hogy a lengyel és magyar nemzetek kitartóan törekedtek erre a közös határra.

London, március 17. A Daily Telegraph úgy értesül, hogy Németország Bohumín, más néven Oderberg város átadásáról tárgyal Lengyelországgal. Bohumín a szeptemberi terület-átcsatolások alkalmával kapták meg a lengyelek a csehektől. Bohumín egyébként a Sziléziából Csehszlovákia vezető vasútnak egyik igen jelentős gócpontja.

A Daily Telegraph jelenti, hogy a lengyel határon fekvő Frideknél és Smisteknél he-

a kapcsolatok szorosabbra fűzése volna, a német terjeszkedés veszedelmével szemben.

Olasz fenyegetések

Róma, március 17. A Giornale d'Italia guyonosan emlékezik meg a francia és angol vezető köröknek a történelem miatti „dühkitöréseiről“, majd a Franciaországgal szembeni olasz követelésekkel foglalkozva, a következőket mondja:

Akárhány „sohá“-t mondanának a jelenben és a jövőben, az olasz követelések meg fog-nak valósulni.

Hasonló szellemben ír a Telegrapho című lap is, hangsúlyozva, hogy Olaszország biztos Hitler és a német nép barátságában. Olaszország mester a várásban. De azon a napon, midőn Olaszország útni fog, az útja komoly és végleges.

Laval római követ lesz

London, március 17. A Daily Telegraph párizsi jelentése szerint lehetséges, hogy Laval volt miniszterelnököt rendkívüli követté Rómába küldik, az olasz követelések rendezésére.

Összehívták a Reichstagot

Berlin, március 17. A német birodalmi gyűlést március 21-re, keddre összehívták.

Már egyik előz

arra, hogy a cse

kal mélyebb vissz

államokban, mint

tiint. Chamberlain

mény és súlyos

mindennél szugg

közvetemény hang

változását. Az a

nem várta be Hi

és már eleve elvt

ság szétzilálásán

lásának valam

erköcsi igazolása

az angol-német t

ismeri el Csehsor

Hitler vezér

kijelentéseit Ch

látogatásaim alk

ismételte többsz

egyezzéssel a Né

törökvése Euró

hett. Maga az ú

zött létrejött mü

kikötést tartal

arról, hogy az

osztotta a Münch

Most azonban ér

azt a főláborod

nyekkel szembe

fogja.

„A német

delkezés

— Ha Hitler

kell a müncheni

hattam volna, h

kozásra hívjon n

ben alkalmazott

Mielőtt Csehszlo

volna az ország

veteléseket, a né

tak Csehszlovák

szááltak az öne

dig Hitler német

mával annyiszor

vezére ilyen egy

felekedni, hogy

forrásból érkező

tennünk tehát a

dalom ezzel az

a régi kaland be

uj kalandoroza

főlötti uralomho

dik Birodalmat.

של פסח
Husvél
fűszeráru
legolcsóbb napi árban kapható
Léb fivérek
CLUJ. Telefon: 3201.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMASA.

BUN DE IMPRIMAT